

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik III.

V Ljubljani, februarja 1886.

2. zvezek.

Očiščevanje Marije Device ali Svečnica.

I. Sveča blagoslovljena, podoba krščanskega življenja.

Jezus luč v razsvetljenje narodov.
Luk. 2, 32.

Svečnico imenujemo današnji praznik. Ta dan je prinesla in darovala Marija, mati božja, pokorna postavi Mojzesovi, svoje božje Dete v tempelj Jeruzalemski: *Jezusa, ki je luč svetá, luč v razsvetljenje narodov, luč, katera razsvetli vsakega človeka, ki pride na ta svet.* (Jan. 1.)

Zato tedaj, ker se je ta dan razsvetila luč v tempelju, prižgana vsemu svetu, sv. cerkev blagoslovlja sveče in imenuje ta praznik Svečnico.

Blagoslovlja voščene sveče v preblagi namen, da svetijo in goré v hiši božji, ter s svojim milim svitom povikšujejo lepoto službe božje; blagoslovlja voščene sveče vam faranom v pobožno rabo, da si jih vzamete na dom, jih prižigate v svetih dnevih, v hudi uri, o previdenju bolnika, v smrtnem boji brata in sestre. *Ponižno prosimo, tako govori sv. cerkev pri blagoslovu sveč, da blagosloviti in posvetiti izvoliš te sveče v rabo ljudstva in v zdravje telesno in dušno, bodi si na kopnem, bodi si na vodi, po zaklici tvojega presvetega imena in po priprošnji blažene Marije, vselej device, katere praznik se danes pobožno obhaja, ter po prošnjah vseh svetnikov in svetnic.* (Liturg. festi.)

Zatoraj so nam sveče tolikanj priljubljene. Čim več sveč gori na altarji, tem bolj se vnema duša naša in povzdiguje do nebeških želja, zares prav po besedah blagoslovljanja: *Da nas vnemeš s svetim ognjem najsladkejše ljubezni svoje!* (Liturg. festi.)

Sveča blagoslovljena je živa in svetla podoba krščanskega in bogoslužnega življenja, ter je današnjemu prazniku dokaj primerno, da vam pojasnim to resnico v korist vaših duš, v čast Marije, naše matere; in pa tudi z namenom, da vam bodo blagoslovljene sveče čedalje bolj častitljive in priljubljene.

I.

Sveče se vlivajo iz voska. Vosek nabira bučelica, živalica preljuba, pridna in marljiva tako, da ne prekosi marljivosti njene blizo da nijedna stvar. Sv. pismo opominja lenuha, naj bi se učil od bučelice pridnosti; sv. cerkev pa jej podeljuje častitljivo ime matere. *Mati bučelica* (liturg. in Sabb. s.) jej pravi, kajti mati bi naj bila vzor skrbi in pridnosti. Pogledj mater bučelico! Ves dan leta in bere. Zubori po planjavi razeveteni, povzletuje na visoko drevje, ne plaši je temni gozd, upa si na gore visoke, z rožice na rožico se spušča, poseda s cveta na cvet, nabiraje strd in vosek. Komaj nosi šibko telesce breme težko. Med v usticah, rumeni dišeči vosek na nožicah: taka ti prileti vračaje se med sestrice svoje. Pa tudi v panji ne miruje, temveč po ukazu matice stavi in zida in lika celice razumno in modro, ter vliva strd vanje. Kakšna marljivost! Pridi in uči se je!

In kedar koli v cerkev prideš in vidiš na altarji goreti blagoslovljene sveče, spomni se, da te sad, ki ga je stvarila mati bučelica, voščena sveča, strogo opominja biti pridnemu.

Uči se pridnosti telesne in dušne. Telesne pridnosti se uči, ker te je Bog ustvaril za delo in zahteva od tebe, da si prislužiš kruh svoj, ali s trdom svojih rok ali pa z modrostjo glave svoje; ali s peresom ali pa z drevesom. Tici so dane peruti, da leta, ribi plavuti, da plava, tebi pa roki, da delaš, in bister um, ki te delati uči. Delo je sam božji Sin počastil in posvetil s svojim vzgledom. Tedaj je delo sveto in častitljivo. Mladeneč Jezus je pomagal sv. Jožefu, opravlja je rokodelstvo tesarsko tako izvestno, da so ga imenovali sina tesarjevega. Vzrastel pa je hodil neutrujen od kraja do kraja in učil nauk nebeški. Vzglede Izveličarjev so posnemali njegovi apostoli, da, dejal bi, še nekako se ponašali s svojo pridnostjo. Tako se naj razume beseda sv. Petra do Jezusa: *Učenik! celo noč smo lovili* (Luk. 5), tako razume tudi dejanje sv. Pavla apostola, ki je ločivši se in poslovivši od svojih učencev jim dejal: *Sami veste, da cesar je bilo meni treba* (za živž), *in tem, ki so z menoj, podajale so té roke* (moje) (Dj. ap. 20). Pridnost sv. Pavla je oskrbovala vso družbo. Te vzglede božjega Odrešenika in njegovih apostolov so

posnemali vsi svetniki in svetnice božje. Posnemajte jih tudi vi vsi! Ravnajte se po njih posebno ve pobožne duše! Vas, ki imate resnično voljo, posvetiti se Bogu in njemu darovati vse moči dušne pa tudi telesne, vas še posebno opominjam k pridnosti in delavnosti; kajti svet gleda na vas tudi v tej stvari, res ne, da bi bil kot ve, temveč le, da bi našel pezdir v pobožnosti življenja ter pokril z njim svojo malomarnost. Bodite delavne in pridne, in uredite in razdelite si dan in ure dneva tako, da opravljate svojo službo, posel svoj, delo in dolžnosti zvesteje, natančneje in dosledneje od vsakega.

Toda v skrbi za časnost ne smemo prezirati večnosti! Resnično, ni ga dela, katero bi bilo prav storjeno brez Boga. Delo svoje cene, časti in plačila ne dobiva tolikanj od sveta, kolikor od njega, ki je delo zaukazal, to je od Boga. Zato ima verno naše ljudstvo hvalevredno navado, da ko se kakega koli dela loti, reka: *V imenu božjem!* in ko delo dokonča navajeno je vzdihnti: *Hvala Bogu!* In med delom, utrujeno, dostikrat lačno in žejno, od vročine spehano, od mraza premrlo, povzdiguje oči proti nebu in tiho pa pobožno pravi: *Naj bo v božjem imenu!* Tako delo je krščansko. Tako delo je po opominu apostolovem: *Ali jeste ali pijete, ali delate karkoli, vse delajte v čast božjo!*

Poglavitno in merodajno geslo naj nam bo beseda Kristusova: *Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice.* (Mat. 6.) Delo za našo dušo nam mora biti toliko važnejše, kolikor je duša važnejša od telesa. Onim se tedaj pridružiti ne moreš, ki nedelj ne praznujejo in praznikov ne poznajo. Kot zvest otrok matere katoliške cerkve boš posvečeval nedelje in praznike in nasitoval dušo lačno s kruhom besede božje, opiral jo v milostipolni kopeli sv. pokore in hranil jo s Telesom božjega Sinú. Držal se boš steze, ki ti jo sv. cerkev kaže, ko moli: *O Bog varuh v tebe upajočih, brez katerega ni nič mogočnega, nič svetega; pomnoži nad nami svoje usmiljenje, da pod tvojim vodstvom in varstvom tako potujemo skozi časne dobrote, da ne izgubimo večnih.* (Or. in Dom. 3. p. P.)

Ta nauk o pridnosti dušni in telesni, kakor ga hrani in uči sv. katoliška cerkev, je vir vse časne in večne sreče, je temelj blagostanja, je steber, ki ustanovlja, podpira, vzdržuje in ohranjuja narode in države.

Podkopljí ta temelj in ta steber poruši; podučuj ljudi, da imajo pravico do hrane in življenja tudi, če delati nečejo, in podučí jih, da je skrb in delo za dušo in večnost prazna reč, enaka boju z vetrom: pa bo na svetu polom in punt in groza in vsa gnjusoba razdejanja.

II.

Vosek je plemenito, dišeče blago. Rodil ga je pisani cvet, nabrala ga je mati bučelica, plamen ognja ga je očistil na belišči, ga obelila luna in solnce; sv. cerkev pa ga blagoslavlja in posvečuje ter ga vprav radi te imenitnosti izvoli v svojo službo in rabo. Vsled povelja sv. cerkve smejo biti in goreti na altarji le voščene sveče. Prepovedana je pri altarski službi vsaka druga svečava, izvzemši laško olje. Zatorej ravnajo nepošteno in pregrešno oni medicarji, kateri mešajo med vosek Bog vé kakšne tvarine: smolo, loj, glicerin itd. ter tako tudi prouzročijo, da je takoj po svečah, da so polne okapljin, se kadé in belo cerkveno zidovje hitro očrnijo.

Spoznaj kristijan tu v sveči blagoslovljeni podobo svojo! Tudi ti si lep in preplemenit po svojem rodu. Bog Oče te je ustvaril po svoji podobi, Bog Sin te je odrešil, Bog sv. Duh pa te posvečuje ter oblači z oblačilom nebeške milosti svoje. *Le malo pod angelje si ponižan, ovenčan si s slavo in častjo.* (Ps. 8.) Duša tvoja dokler ni v oblasti smrtnega greha, je vsa lepa, hči božja. Izveličar pravi o njej, da je več vredna nego celi svet, in ko bi si pridobil vse imetje sveta, storil bi slabo zamenjo, pogubil bi svojo dušo, nič ne bi veljal in nič ne imel. Nje cilj in konec, kako prevzvišen je! Boga spoznavati, njega moliti, njega ljubiti, le njemu služiti, in po revščini in temi tega življenja zjediniti se za vekomaj z Bogom v raji in bivati v nedosegljivi svetlobi!

Nespametno in pogubno bi bilo za tebe, ako bi tej plemenitosti svoji dal slovo, jo zavrgel, slušajoč krive nauke, kakoršni se dandanes širijo po svetu: češ, da je človek kakor vsaka druga stvar, ki se rodi, živi in gine in pogine in ni več najti njegovega sledú; češ, da se je sčasoma iz vrste živalstva stvaril in rodil in povzdignil; da mu je žival opica oče in mati, in da, ko je le žival ne sme se in ne more devati dejanje in nehanje njegovo pod postavo večnega plačila ali večne kazni. Ti, kateri tako učé so medicarji, ki se drznejo primešavati čisti tvarini tvoje plemenitosti smolo in loj in strup svoje budalosti in hudobnosti. Nikar jih ne poslušaj! Pa saj se že pamet sama zoperstavi takim neumnostim.

Kedar koli v cerkev prideš k božji službi in vidiš goreče voščene sveče na altarji, v spomin si zakličí plemenitost svojo, in razveseli se, da je tvoj poklic tolikanj prevzvišen, podoben vprav namenu in cilju blagoslovljenih sveč: za božjo čast goreti in živeti do zadnjega izdihljeja. Ta misel, tako menim, je navdajala in prešinjala sv. Alfonza, ki prepeva v češčenji presv. Zakramenta:

„O blagor vam, ve svetlobele sveče,
 Ki tam gorite Jezusu na čast,
 O da deležen jaz bi bil te sreče:
 Goreti zanj, vtopljen v nebeško slast!

Da bi enako vam, sree goreče
 Povžilo v meni se Gospodu v last;
 Bi jaz zamenjal z vami stopnjo svojo,
 Dosegel koj bi srečo, radost svojo.“

Vedi, da si tudi ti lepa, dišeča, plemenita sveča, postavljena na altar življenja v čast trojedinemu Bogu; postavljen si na veliki altar, kateremu se pravi sv. Kristusova cerkev. Na tem altari stoji, s teboj vred in v vrsti, blizo tri sto milijonov sveč, te so bratje tvoji in sestre tvoje po širokem svetu. Vse so bile vžgane, da bi gorele, pa premnogo jih ne gori, pogasnile so, ker so vosku nebeške milosti pridevale tvarino hudobij in grešne nevednosti in pozabile plemenitost in neskončno prevzišenost svojega rodu! — Oj bodi plamenu sveče enak, ki enkrat prižgana ne ugasne, temveč neprestano na ravnost proti nebu koprni; ter misli, želje, vero, upanje, ljubezen, hrepenenje in dihlike vse Bogu posvečuj! Tako življenje bo življenje v luči ne v temi, razsvetljeno, pošteno, veselo, polno bo tisočernih blagrov.

III.

Luč v razsvetljenje. Namen sveč pglavitni je, da svetijo in temo preganjajo. Tema ni nikomur ljuba, luči pa se vse veseli. Nje vpliv na stvar in na človeka je prečuden, se ne da popisati. Za lučjo se vse ozira, za njo se vse obrača, ona je studenec življenja. Brez luči bi trava ne rastle, rožice ne bi cvetele, ne dozorevalo žito, vladala bi le večna smrt in tihota.

Luč vse hvali. Ko se pomika solnce izza gor, kako ga vse pozdravlja! Zdi se nam, kedar ono posveti, da se svet zasmije. Oblačno nebo duha nekako tare, dela ga otožnega, skrbi polnega, zbezanega kakor kitica slovenske pesmi tako lepo potrjuje, rekoč:

„Pojte, pojte drobne tice,
 Prepodite se meglice,
 Da posije solnčice
 Na moje drobno srčice.“

Rad se spominjam, to razpravljajoč, prizora, ki se ponavlja veliki teden leto za letom. Ko so po cerkvah božji grobi, cerkve pa izvanredno razsvetljene, in verni hité molit svojega v grobu ležečega Izveličarja, tedaj vsaka mati pripelje svoje dete prvokrat v cerkev, bodisi da ga še v naročji nese, bodisi da ga za ročico vodi. Kako otročički prezirajo vse drugo: cerkev, cerkveno opravo, da celo svoje otročje tovariše, stezajo pa ročice po luči z nasmehom in hrepenenjem. To vse premisli in se ne boš čudil, da Jezus Kristus v svetih evan-

gelijih samega sebe imenuje *luč*. *Jaz sem luč sveta, ki razsvetli vsakega človeka, ki pride na svet*. Pomen tega izreka je: Jaz sem, ki podeljujem življenje, veselje in rast; in jaz sem, ki v vaših dušah rodim sad za večno izveličanje. To premisli in spoznavaj, zakaj sv. apostelj piše, da Bog prebiva v luči nedosegljivi, kakor da bi hotel učiti, da Bog sam uživa — če bi se smelo to in tako reči, — svoje božje izveličanje v luči. Nato se naslanja sv. cerkev v mrtvaških obredih, izročujoč trupla svojih otrok črni zemlji pravi in prepeva: *Lux aeterna luceat eis. Večna luč naj jim sveti!* To vedó verni in pišejo na grobne spomine svojih rajnih: „Večna luč naj jim sveti“.

Luči primerja pa Jezus Kristus tudi tebe. *Vi ste luč sveta*, tebi pravi: ti si luč sveta; nevernim in hudobnim pa: vi ste otroci teme. Da, še več, vse dejanje in nehanje človeško, ako je dobro, primerja luči, če je hudobno, pa temi. V tem smislu piše sv. apostelj Janez: *Luč je na svet prišla, a ljudje so ljubili temo bolj nego luč . . . da niso bila svarjena njihova dela*. V tem smislu govori naš Gospod, rekoč: *Naj sveti Vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in hvalijo mojega Očeta, ki je v nebesih!*

Na to naslanjam glavni nauk, dejal bi, nauk o največi dolžnosti pravovernega kristijana, katero spolnjevati je dandanes bolj potreba, nego kedaj. Opazujemo namreč, da bolj in bolj gine duh krščanstva izmed človeške družbe, ali vsaj tako se nam dozdeva. V tolažbo vašo in mojo naj mi bo dovoljeno misliti, da to ni res in da je napačno naše opazovanje! Resnična bo pa ta naša tolažilna misel tedaj postala, kedar se bomo ravnali po besedah evangelija: Naj sveti naša luč pred ljudmi, in naj gledajo naša krščanska dobra dela. Boga in njegovo sv. vero hočemo spoznavati brez bojznosti in brez strahu. Nihče izmed nas se ne bo oziral na sodbo sveta, in mu ne bo mar za to, kaj ljudje porekó. Krščanska srčnost nas bo navdajala o pogledu blagoslovljenih sveč, in kakor one temo razganjajo po širokih in visokih prostorih cerkvenih in razsvetljujejo vsaki kot, tako naj tudi očitno spoznanje naše sv. vere in naša dela svetijo med zbegani svet in pričajo glasno, da v veri in v hoji za Kristusom je luč, resnica, svetost in nebeški blagor! S svetim in pobožnim izgledom krščanskega življenja vabimo mlačne, zmotene, posvetne v našo družbo in vžigajmo sveče, ki so vgasnile, da zopet goré in z nami vred stojé na velikem altarji sv. cerkve! —

Glejte predragi! kakšne prelepe nauke nam blagoslovljene sveče podajajo. Kedar sveče na altarji ugledamo, spominjajmo se jih. Spominjajmo se pa tudi, da nas one učé zreti na konec našega življenja.

— Čas beži in s časom beži življenje naše. Prišel bo tudi nad nas enak oboroženemu konjiku smrtni boj, in po boji smrtne ura smrtna. Kedar se bo duša ločila od telesa in zapuščala in zapustila tesno prsteno hišico svojo, nam bodo v oslabeled roko podali blagoslovljeno svečo. Oj, da bi se takrat zgodilo z nami po besedah, ki jih sv. cerkev rabi pri sv. krstu, detetu podajoč krstno svečo: *Sprejmi gorečo svečo in nesvarljiv ohrani krst svoj, spolnui zapovedi božje, da ko Gospod pride k ženitovanju, mu moreš nasproti hiteti z vsemi svetniki nebeškega dvora ter imaš večno življenje in živiš od vekomaj do vekomaj!* Amen.

Jak. Bohinec.

2. Čistost v mislih.

Ko so bili dopolnjeni dnevi očiščevanja Marije po Mojzesovi postavi, so Jezusa prinesli v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda. Luk. 2, 22.

„Majhno pa čudapolno procesijo vidimo danes iz Betlehema v Jeruzalem romati.“ Tako govori nek pobožen mož o današnjem sv. prazniku. Majhna res, preljubi! je bila ta procesija, vendar lepše in svetejše je ni bilo in je ne bo na zemlji. Samo trije so sicer bili, a kako veličastna družbica! Prvi je bil sv. Jožef, mož po volji božji, ki je vse zapovedi božje natanko spolnoval, ker ga sv. pismo naravnost imenuje pravičnega. Lepa bela lilija, ki jo ima v rokah (kakor vidimo na podobah) je znamenje, da on je ves čist, ves nedolžen, veselje nebes in zemlje. Za njim gre ponižna, uborno oblečena devica; pa čeravno revna, zapuščena, je ona vendar Kraljica nebes in zemlje, vsa čista, vsa brezmadežna; veličastniša je kakor angelji. In v svojem naročji nese majhino še le 40 dni staro dete, pa glejte to Dete je že zdaj Kralj vseh kraljev, Gospod nebes in zemlje, sama svetost in popolnost ga je, ker je Bog in človek skupaj.

Kam pa je namenjena ta prečastita družbica? K očiščevanju v tempelj. Moj Bog! kaj očiščevanja še potrebuje tolika svetost? Ne zato, kakor bi Marija prečista devica potrebovala očiščevanja, ampak vsa ponižna in zvesta služabnica božja se hoče v vsem postavi podvreči. Toraj je v prvi vrsti današnji praznik — Marijin praznik.

Ko smo zadnji Marijin praznik obhajali, to je bilo proti koncu lanskega leta, *brezmadežno spočetje device Marije*, takrat sem vam govoril o najlepši čednosti naše sv. vere, o sv. čistosti, in vam pravil kako lepa je ta čednost, in zlasti koliko veljavo ima v nebesih.

Tudi današnji praznik hočem o tej sv. čednosti govoriti, ker me vse reči današnjega dneva na njo spominjajo: sv. Jožef patron in varuh vseh nedolžnih duš; Marija prečista Devica, ki je Kraljica vseh devic in mali Jezusek, ki je Ženin vseh čistih devic; blagoslovljene sveče me spominjajo na tisto svečo, ki nam je bila pri sv. krstu prižgana v znamenje krstne nedolžnosti, na tisto svečo, ki so jo naša mati takrat prižgano v rokah držali, ko so nas še vse nedolžne pri vpe-ljevanji Bogu darovali in pri sv. maši Boga in sv. devico Marijo prosili, da bi do smrti tako čisti in nedolžni ostali, kakor smo takrat bili, spominjajo na tisto svečo, ki se zadnjo uro umirajočemu v roke dá, pri svetlobi te luči si ne bomo nič bolj želeli, kakor da bi bili vselej čisto živeli, telo in dušo čisto ohranili. Glejte priložnosti in vzroka dovolj, da danes zopet govorim o sveti čistosti, razložil vam bom najpotrebniši pripomoček za ohranitev te čednosti: čuječnost gledé naših misli. — O Marija! sprosi milost vsem mojim poslušalcem, da bi jim moje besede prav globoko v srce segale, in da bi se potem tudi po njih ravnali.

Ako se smé že vse naše življenje imenovati vojskovanje, je gotovo še najbolj treba vednega vojskovanja, hrabrega in stanovitnega vojskovanja notri do smrti, kar sv. čistost zadeva. Kolikor lepša je namreč ta čednost in kolikor ljubša je Bogu in ljudem, toliko več ima sovražnikov, ki nam jo želijo poropati.

Najhujšega sovražnika čistega življenja sleherni človek že v sebi nosi, poželjivost ali hudo poželjenje ga imenujemo. To hudo poželjenje, ki je žalostni nasledek izvirnega greha, je vsacemu človeku že prirojeno. V majhnih otrocih ta poželjivost še trdo spi, in jim ne dela nobene nadlege; kakor hitro pa otročiči nekoliko odrastejo, se ta poželjivost v njih že začinja zbudati in glasiti, v nekaterih otrocih nekoliko časa poprej, v nekaterih pa nekoliko časa poznejše, kakoršne so že okoliščine, v katerih otročiči živé; in kolikor večji in stareji prihajajo, toliko bolj se ta poželjivost v njih glasi, ter jih k mnogim hudobijam nagiba in vabi; zatorej se mnogokrat zgodi, da že otroci, ki še ne vedó, da je to ali ono greh, zabredejo v taka nesramna dela, ki so čistosti naravnost nasprotna. Ta poželjivost tedaj, ki se že v otrocih oglašá, dela človeku nadlego ves čas njegovega življenja, in mu še celo v spanji ne da pokoja, in če tudi večkrat — zlasti pri težkih delih v njem spi in molči, se pa drugikrat posebno ob njegovem pokoji tolikanj močnejše oglašá, in le ob njegovi smrti uri v njem popolnoma umolkne in z njim vred umrje.

Nad to poželjivostjo toži še celo veliki svetnik, ki je bil v tretja nebesa zamaknen, namreč sveti apostelj Pavel, ki piše, rekoč: *Dano mi je zelo v moje meso, angelj satanov, da me bije* (t. j. da mi nadlego in skušnjave dela, me v hudo vleče). *Zavoljo tega sem trikrat Gospoda prosil, da bi odstopil od mene* (ta angelj satanov, ta nečisti duh, Gospod) *pa mi je rekel: Dovolj ti je moja gnada, zakaj moč se v slabosti spolnuje* (II. Kor. 12, 7—9), t. j. z mojo gnado zamoreš zoperstaviti se vsem skušnjavam; zakaj kolikor večja je tvoja slabost, toliko močnejša se skazuje moja gnada v tebi, če z njo pridno delaš. V drugem kraji piše ravno ta apostelj: *Meso poželi zoper duha, duh pa zoper meso* (t. j. poželjivost se ustavlja boljši duhovni misli, ta pa oni). *Dela mesa* (dela poželjivega človeka) *pa so znana in so té: prešeštovanje, nečistost, nesramnost, razuzdanost* (Gal. 5, 17. 19). Sveti apostelj Jakop pa tako-le piše: *Vsak pa je skušan, kadar je od svojega poželjenja vabljen in vlečen* (Jak. 1, 14). Sv. Bernard, cerkveni učenik, o tem našem notranjem sovražniku tako-le govori: *Temu najgrozovitnejšemu sovražniku ne moremo ne ubežati, ne ga izpoditi, ampak v sebi ga moramo okrog nositi, ker je k nam privezan; kar pa je najnevarnejše in najbolj čudno, je to, da moramo tega svojega sovražnika rediti.* — Po besedah nekega v duhovnem življenji skušenega učenika je ta sovražnik pri naših delih naš tovariš, pri našem počivanji je naš gospodovalec, pri naših opravilih je naša priča, v naših družčinah je naš brat, pri našem dobrem dejanji naš nasprotnik, pri naši molitvi naš motivec, na očitnih krajih (in locis publicis), med ljudmi naš zalezovalec, v samoti naš zapeljevalec (solicitor), od vsake strani naš sovražnik (Mascardi).

Ta naš notranji sovražnik nas spremlja po vseh naših potih, še celo v cerkev z nami hodi, nam nastavlja svoje mreže, ter zbuja v nas hude misli in želje. Če ga tudi stokrat zapodimo, pa se spet kmalo vrne in nam vnovič skušnjave dela. Tudi čistih duš se večkrat loti in tolikanj rajše loti, ker jih še nima v svoji oblasti; njih pobožno življenje ga ne oplaši, da bi jim skušnjave ne delal. Saj se ni bal ne Davidove svetosti, ne Salomonove modrosti, ne Samsonove moči; vse te tri močne stebre je podkopal; padli so v blato nečistosti. O koliko ljudi obojnega spola, ne samo mladih, ampak tudi priletnih je ta poželjivi sovražnik že premotil in v blato pregrehe vrgel, ker se mu niso znali ali pa tudi ne hotli prav braniti in ga v sebi zatreti! Kar pa je najbolj žalostno, je to, da je veliko tacih ljudi, ki s tem svojim notranjim sovražnikom nočejo imeti nobene vojske; toraj se mu brž podajo, mu vse dovolijo, kar le hoče; saj ga še

radi imajo, mu še celo strežejo, ker jim mesene sladnosti obeta, tega pa ne pomislijo, da sladnost, razveseljevanje, hitro hitro mine in trpljenje pušča. Resnično je, kar nek sveti oče pravi: *Hitro, ko bi trenil, mine to, kar človeka razveseljuje, večno pa je to, kar ga grize ali peče*. Resnično je, kar govori sv. apostelj Pavel: *Kdor v mesu seje* (t. j. kdor svoji poželjivosti streže) *bo od mesa* (od svoje poželjivosti) *tudi žel pogubljenje* (Gal. 6, 8.).

Zoper tega največega sovražnika svete čistosti nam Jezus Kristus sam podaja najboljše duhovno orožje v roke, ko pravi: *Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo. Duh je sicer voljan, meso pa je slabo* (Mat. 26, 41). V drugem kraji pa Jezus pravi: *Ta rod se ne izžene drugače, kakor le z molitvijo in postom*. (Mat. 17, 20.) S temi besedami nam Jezus Kristus priporoča, v roke podaja trojno duhovno orožje ali tri posebno močne pomočke zoper naše dušne sovražnike, namreč: čuječnost, molitev in post ali zatajevanje samega sebe ali zadrževanje od vsega tega, kar v nas poželjivost, hude misli in želje budi in množi.

Zlasti prvi pripomoček: skrbno čuječnost sem se danes namenil vam razložiti in priporočiti, ono čuječnost, ki jo moramo imeti nad svojim notranjim človekom, to je, nad svojim sreem, nad svojimi mislimi in željami.

Ta notranja čuječnost nam je pred vsem in najbolj potrebna, *zakaj čut in misel človeškega srca sta nagnena k hudemu od njegove mladosti*, govori Bog sam v sv. pismu (I. Mojz. 8, 21.) V sreju se spočenjajo nespodobne misli, nesramne želje, nečisto počutenje, hudobni naklepi. Zatoraj pravi Jezus Kristus: *Od znotraj iz človekovega srca namreč izhajajo hude misli, prešeštva, nečistosti* (in druge pregrehe). *Vse te hude reči izhajajo od znotraj in ognušajo človeka* (Mark. 7, 21. 23). Kdor tedaj nad svojim sreem skrbno ne čuje, svojih hudih misel in željá v sebi ne zatira, jih še celó radovoljno v sebi pase, ta si na stežaj odpera vrata k vsem ostudnim grehom, on bo kmalo v dejanji doprinašal, kar v sreju prostovoljno misli in želi.

Pa če tudi iz prostovoljnih nečistih misel še nič hudega v dejanji ne izhaja, so vendar-le že same na sebi greh, ker so radovoljne, toraj ognušajo dušo, spačijo srce, in so gnusoba pred Bogom. Zatoraj je Bog zavoljo hudobnih misel že izraelsko ljudstvo opominjal in svaril po svojem preroku Jeremiju, rekoč: *Jeruzalem! operi svoje srce hudobije, da boš rešen. Doklej se bojo še škodljive misli v tebi mudile?* (Jer. 4, 14). *Hudobne misli ločijo od Boga*, govori sveti

Duh v sv. pismu (Modr. 1, 3). *Šest reči je, ki jih Gospod sovraži* (in med temi rečmi je) *srce, ki prehudobne misli pase* (Preg. 6, 18). *Hudobne misli so Gospodu gnusoba* (Preg. 15, 26). Po tem takem so Gospodu gnusoba vsa taka srca — vsi taki ljudje kateri nesramne misli prostovoljno v sebi pasejo, toraj so jim vrata nebeška zaprta, in ne bojo Boga gledali, ako se ne poboljšajo. Sveti apostelj Janez piše v svojem skrivnem razodenji: *Nič omadežanega* (nič nečistega) *ne pojde vanj* (t. j. v nebeško kraljestvo, 21, 27.), in Jezus Kristus, večna Resnica, pravi: *Blagor jim, kateri so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali* (Mat. 5, 8). Nasproti pa gorjé jim, kateri niso čistega srca, ker oni ne bodo Boga gledali.

Preljubi! iz vsega tega prav lahko posnamemo in spoznamo, kako silno nam je treba čuti nad svojim spačenim srcem in ga vsake nespodobne misli in želje varovati in očiščevati, če hočemo sveto čistost sleherni po svojem stanu ohraniti, Bogu dopasti in njegovo presveto obličje gledati.

Tukaj bi utegnil marsikdo zdihniti: Oh, kaj pa bo z menoj, če sem Gospodu gnusoba, če ne bom mogel njegovega presvetega obličja gledati, ker me nespodobne misli neprenehoma napadajo; meni ni mogoče ubraniti, da bi me nikoli nobena nečista misel ne obšla. Ljuba duša! na to tvoje otožno pomišljevanje, če boš mogla zavoljo svojih nečistih skušnjav kedaj Boga gledati, ti moram to-le odgovoriti ter te podučiti: Če svojih nečistih misel nisi sama kriva, ter se jih skrbno varuješ; če jih po vsi svoji moči od sebe odganjaš, se v njih prostovoljno ne mudiš, jim v svojem srcu prostora ne daješ in si jih žalostna: ti ne bojo v greh prištevane, tvoje srce je še čisto in še boš mogla Boga gledati; greh so le tedaj in tvoje srce oskrunjajo, če si jih sama kriva, če jih v sebi prostovoljno paseš, in se z veseljem v njih mudiš. Nek moder, v duhovnem življenji skušen mož o nečistih mislih, ki človeka večkrat napadajo, tako-le govori: „Jaz ne morem ubraniti, da bi mi kaka vrana čez glavo ne zletela; to pa lahko ubranim, da se mi na glavo ne vsede in mi na nji gnjezda ne napravi. Ravno tako je z nečistimi mislimi. Meni ni mogoče ubraniti, da bi mi nikoli nobena nespodobna misel memo moje glave ne zletela, mi v glavo, v mojo domišljijo ne šinila, me nikdar ne obšla, tega ne morem ubraniti; to pa lahko ubranim, če le hočem, in tudi moram ubraniti, da se mi v srce ne vgnjezdi, da je radovoljno v sebi ne pasem, se z veseljem v nji ne mudim.“

Preljubi! da se nam nečiste misli v srce ne vgnjezdijo in ga nam ne oskrunijo, jih moramo precej v začetku, ko se začenjajo, iz

glave, iz svoje domišljije potrebiti, ker se to precej v začetku lože stori, kakor nekoliko poznejše, ko huda misel že našo poželjivost v nas vnema. Iskra, ki na slamo pade, še lahko pogasiš, če hitro nanjo stopiš, in po tem ne trpiš nobene škode; če pa iskro na slami tleti pustiš, se kmalo kmalo iz nje vname velik ogenj, ki ga silo silo težko pogasiš, ali pa ga še celó pogasiti ne moreš, in po tem imaš pogorišče in trpiš veliko škodo. Ravno taka je z nečistimi mislimi. Če jih brž precej v začetku v sebi zataraš, potem ne trpiš nobene škode; če jih pa v sebi tleti pustiš, se iz njih vname velik ogenj hudega poželjenja, ki ga nič več ne moreš pogasiti in žalostno pogorišče je v tvojem srcu, venec tvoje čistosti je zgorel, tvoje sree je umazano, je oskrunjeno, je Gospodu gnusoba. Da te taka in tolika nesreča ne zadene, čuj nad svojimi slabimi mislimi, precej v začetku jih v sebi zateraj in zatri. Če ti iskra na obleko pade, jo hitro z nje otreseš; ravno tako stori tudi z nečisto mislijo: hitro hitro jo od sebe brsni, da se tvojega srca ne prime.

Pa morebiti kedo zdihovaje poreče: O premili Bog! kako mi je mogoče, vsako nečisto misel tako hitro, tako naglo od sebe brsniti, kakor iskro, če mi na obleko pade? Tega mi ni mogoče. Kolikor bolj jo odganjam, toliko bolj v me tišči: enaka je muham, če jih človek bolj od sebe odganja, pa še bolj vanj tiščijo.

Preljubi! res je sicer, da nečistih misel ne moremo vselej tako naglo, tako hitro od sebe otresti, kakor kako iskro, če nam na obleko pade; moremo pa in tudi moramo jih tako hitro, tako naglo v sreu zavreči, kakor hitro in naglo se kaka iskra z obleke brsne; moremo in tudi moramo nad njimi stud in gnušenje obuditi in jih z dobrimi, svetimi mislimi preganjati. Svojih misli nimamo vselej v toliki oblasti, da bi nam ne prišle v glavo, pač pa je vselej v naši moči odbijati si jih, da nam ne bodo v greh. Sicer pa se moramo do tacihih nadležnih in nagajivih misel tako-le zadržati, kakor bom vam v naslednji priliki povedal. Če kak pes ali pesiček v nas in za nami laja, je najboljše, če se vanj ne oziramo, temuč mirno svojo pot gremo, po tem se kmalo od nas obrne in neha lajati: če se pa vanj oziramo in se mu ustavljam, še hujše laja in za nami teče; in če ga s silo od sebe odganjamo, ga lahko tako razdražimo, da v nas plane in nas popade ali vgrizne. Ravno tako je večkrat z nečistimi mislimi: bolj ko jih človek odganja, toliko bolj vanj lajajo, vanj tiščijo, bolj ko se ž njimi pravda in jih odbija, toliko bolj se mu v glavo, v njegovo domišljavo vrivajo; toraj je zanj ob tacihih hudih in nadležnih skušnjavah najboljše, in se jih najprej znebi, če jih v svojem srcu zaničuje,

nanje ne porajta, temuč mirno v zaupanji v Boga, po svojem potu hodi, svoja dela in molitve opravlja, ter si misli: Moj Bog! ti sam dobro veš, da te misli niso po moji volji, da jih sovražim in se jih znebiti želim. O moj Bog! moj premili Jezus! stoj mi na strani, podpiraj mojo slabost, da ne omahnem in vanje ne privolim. Ob tacih nadležnih skušnjavah pa človek ne sme premišljevat in preiskovati, če se je kaj v njih radovoljno pomudil, kako veselje nad njimi občutil, vanje kaj privolil, ker bi ga med takim premišljevanjem in preiskovanjem nečiste misli vnovič napadale, in bi se lahko tudi njegovega srca prijele in bi nečisti strup v njem pustile.

Memo tega, da namreč nečiste misli precej v srcu zavržemo, jih zaničujemo, se ž njimi v pravdo ne podajamo in ne premišljujemo, če smo kaj vanje privolili, se moramo še tudi postopanja in pohajkovanja prav skrbno varovati, ter si moramo zmirom kaj opraviti dajati. Sveti Jeronim piše: *Zmirom kaj delaj, da te hudič vselej pri delu najde*, in po tem ti ne bo mogel lahko blizo, ter te s skušnjavami nadlegovati, če vidi, da si v svoje delo in opravilo zamišljen, in da nimaš časa, pa tudi nočeš z njim se pečati. Dokler se kolo vrti, se nobena vrana nanj ne vsede: dokler se človek vrti pri delu ali dokler pridno dela, se mu skušnjava ne vriva v glavo, saj tudi nima časa, kaj napačnega premišljevat, če je v svoje delo zamaknen. Delavnost, zamišljenje v delo, je močna bramba zoper nečiste misli.

Ljubi kristijan! če te pa pri vsem tem še kaka nečista misel obleti, povzdigni svoje misli v nebesa k Bogu, k Mariji prečisti Devici, k svetemu Jožefu, sv. Alojziju in drugim svetnikom in svetnicam božjim; ali pa se podaj s svojimi mislimi v peklensko brezno, in nečista misel te bo zapustila. Sveti Efrem, cerkveni oče, pravi: *Če se poželjivost v tebi vnema, spominjaj se peklenškega ognja, ki ne ugasne in črva, ki ne umrje; potem bo nečisti ogenj v tvojih udih ugasnil, da ne boš omamljen in ne premagan*. Sveti Avguštin pa o samem sebi tako-le piše: *Če me kaka nečista misel obleti, bežim v Kristusove rane*, to je, premišlujem Kristusovo trpljenje. Kristijani! storimo tudi mi tako, in ljubi Bog bo nas podpiral s svojo vsega-mogočno gnado, da v vojski s svojimi dušnimi sovražniki ne pademo, temuč jih junaško premagamo, in svojo čistost neomadežano ohranimo, sleherni po svojem stanu.

Ti pa Marija prečista Devica!

Bodi mogočna nam zmir pomočnica!

Stoj nam na strani v nevarni skušnjavi!

Amen.

† Jurij Volc.

Peta nedelja po sv. treh kraljih.

I. Homilija.

Mat. 13, 24—30.

Naš Gospod Jezus Kristus je dokaj rad podučeval svoje učence in množice za Njim gredoče v prilikah, *da se je dopolnilo, kar je govoreno po preroku: Odprl bom v prilikah svoja usta, in bom izrekal skrito od začetka sveta.* (Mat. 13, 35).

V nje hranjeval je resnice večnega življenja, enak človeku, ki hranjuje dragoceni biser, pokladaje ga na svileno blazinico in pokrivaje ga s tenjéico. Dà resnično, prav biserom neprecenljivim podobne so prilike našega Izveličarja. Tako so mile, resne, ljubeznjive, zdaj jasne, zdaj skrivnostne: da človeka, kateri jih posluša, popolnoma prevzemó.

Nekatere teh prilik Izveličarjevih, ne vseh, slišite v nedeljskih sv. evangelijih v teku cerkvenega leta. Slišite in poslušate jih leto za letom, in tisti, ki imate dober pomnež, jih znate skoraj že na pamet. Kako je to, da se jih ne naveličate poslušati, in kako je to, da so vam zmerom tolikanj drage in priljubljene? No, kako je to? Živ dokaz je, da te prilike niso besede človeške, temveč da so besede večne Modrosti nebeškega Očeta.

Zatoraj je prav, da jih večkrat pobožno premišljujemo in jih kot predrag od Jezusa Kristusa nam izročén zaklad v globočini svojega srca hranjujemo.

Prilika o sejaveu, ki se bere 5. nedeljo po razglašenji Gospodovem, je prva v vrsti prilik, ki se v teku cerkvenega leta beró; prevdarimo jo!

1. *Nebeško kraljestvo je podobno človeku, kateri je dobro seme usejal na svojo njivo.* Kaj pomeni izraz: nebeško kraljestvo? Tej besedi je dajal Jezus Kristus razne pomene, in tako tudi njegovi apostoli v svojih sv. spisih. Nebeško kraljestvo pomeni v prvi vrsti nebeški raj, kraj in stanje večnega plačila in izveličanja. Tako govori Gospod v popisovanji poslednje sodbe: *Takrat, sodni dan, poreče Kralj tistim, kateri bodo na njegovi desnici: Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta.* (Mat. 25, 28). In kakor spoznaváš iz teh in sledečih besed, imenuje Gospod sebe in svojega Očeta kralja tega

kraljestva: *Takrat se bodo pravični svetili, kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta.* (Mat. 13, 43). Sv. apostol Pavel v 2. listu do Korinčanov imenuje nebeško kraljestvo raj nebeški, naštevajoč razne vrste hudobij in grešnikov ter pravi, da ti naštetih *nebeškega kraljestva* ne bodo posedli.

Pa tudi svojo sv. vero imenuje Jezus Kristus nebeško kraljestvo. Razkladajoč njeno neskončno ceno pravi: „Nebeško kraljestvo je podobno zakladu skritemu v njivi; in podobno kupcu, kateri išče dobrih biserov, in tisti, ki je izvedel za tako njivo in našel dragi biser, proda vse, kar ima, da kupi njivo in biser, kajti dražji od vseh biserov in vseh zakladov je dar sv. vere. Te svoje sv. vere in večne resnice kralja se imenuje božji Sin pred Pilatom. Vprašan namreč, če je On kralj judovski, odgovori: *Ti praviš, da sem jaz kralj! Jaz sem v to rojen in v to prišel na svet, da pričam resnici. Vsak, kateri je iz resnice, posluša moj glas.* (Jan. 19, 37). Tukaj Jezus Kristus samega sebe imenuje kralja večne resnice, kralja sv. vere.

V današnjem sv. evangeliji pa pomeni *nebeško kraljestvo* sv. cerkev Kristusovo. Nebeško kraljestvo je podobno človeku, ki je dobro seme usejal na svojo njivo; pa tudi njiva pomeni njegovo sv. cerkev. Njiva, velika njiva je cerkev božja, tako velika, da je ne prezré oko. Razteza se čez ves svet, pokrajine zemlje so njene meje. Petero ogromnih ogonov ima. Evropa, Azija, Afrika, Amerika, Oceanija se jim pravi. *Človek*, ki je dobro seme vsejal na to njivo, je Jezus Kristus. Dobro seme večnih izveličevalnih resnic vsejal je na njo, in ga še vedno seje, tudi ga sejati nikoli ne bo nehal. Menim namreč, da bi ne bilo prav, ako bi kdo ugovarjaje rekel: „Zdaj ga več ne seje, sejejo seme sv. resnic posvečeni služabniki njegovi. Duhovenstvo katoliške cerkve ga seje“. Na videz je res tako, v resnici pa je le Kristus pravi sejavec. On je, ki daje duhovenstvu učenost, moč, oblast, milost in vspeh, po svoji lastni besedi: *Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta. Učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal* (Mat. 28, 20); in kako bi se smele drugače razumevati besede Kristusove: *Kdor vas posluša, mene posluša.* Tedaj seme sv. evangelija seje Kristus. On v svoji cerkvi na zemlji vedno živi, vedno uči, jo vedno posvečuje, jo vedno vodi nezmotljivo, ker jo on sam vodi; njen nauk je njegov nauk; njen duh je njegov duh; njena bramba je njegova bramba. (Alioli in cap. Math. 28, 20.)

V ožjem pomenu si pa njiva tudi ti s svojo neumrjočo dušo. V njo seje po milosti sv. Duha božji Sin nebeško seme sv. vere; v njo postavlja kvas, ki te zemeljskega človeka prešine in te v dejanji

in nehanji tvojem okusnega stori. Če te ta kvas sv. vere ne prešine in ne presune, ostaneš neokusen, presen, vsem nadležen.

2. *Kedar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik.*

Ko bi bili ljudje bedeli in čuli, bi sovražnik ne bil prišel in bi se ne bil predrznil sejati ljulike na njivo, ki njegova ni. Kedar so ljudje spali, slovo dali prvi verski gorečnosti, postali mlačni, v spoznanji vere svoje ne dovelj srčni, takrat je prišel sovražnik; *njegov sovražnik*, tedaj sovražnik Jezusa Kristusa. Kdo je to?

Vrag peklenski je, prav tisti zakleti sovražnik, ki se je bil nekdam v nebesih spuntal zoper božjo moč, in spravil naše prve stariše ob raj in rajsko lepoto, in zaradi katerega, da vedno čuvamo, nas sv. apostelj opominja, opominja posebno duhovne pastirje: *Pasite čredo božjo in jo oskrbljujte. — Bodite trezni in čujte, ker vrag, vaš zopernik, pohaja, kakor rjoveč lev, in išče, koga bi požrl; temu se ustavlajte trdni v veri.* (Petr. I. 5).

Ta sovražnik je ali sam ali pa po svojih privržencih prisejal in še zmirom priseva ljulike med pšenico, ter vrši to po dvojnem načinu. Prvi način njegovega hudobnega prisevanja je, da poskuša čiste resnice sv. vere kaliti in zmote vanje vrivati. Razna krivoverstva, ki so v teku časa begala krščanski svet, in katerih število je tako veliko, da jih naštevati čas ne dopusti in spomin ne doseže, njegovo seme so.

Drugi način njegovega prisevanja pa je, da skuša, in žali Bog, le s prevelikim vspehom verne prav tako, kakor je bil Gospoda po štiridesetdnevem postu v puščavi skušal: ali s pregrešnim vživanjem časnih dobrot in zemeljskega blaga; ali s predrznim zaupanjem v božjo milost: češ, Bog me je vstvaril, Božji sem, naj bo tedaj božja skrb, ne pa moja, da se ne pogubim; ali pa z napuhom, postavlja človeka na strmo goro želja do časti, veljave, posestva in oblasti. Dosega pa svoj cilj pri spečih, dremajočih in mlačnih kristijanih. — Kadar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik in je prisejal ljulike med pšenico.

3. *Ko je pa zelenje zrastle in sad storilo, tedaj se je prikazala tudi ljulika.*

Menda ne ume nobeden teh besed Jezusovih tako temeljito, kakor ti kmetič moj! Jeli! koliko se ubijaš, da prav pripraviš njivo za setev! Globoko prašiš, seme pošiljaš na čistilnico, izvoljuješ za-nj najtežje zrno, povlačiš njivo gor in dol, sam ne veš, kolikrat jo prekoračiš stopaje za plugom in za brano, potolčeš grude, prikopleš jo ob koncih in vzdigneš, da ti je čedna kakor zelnik. Tako lepo si jo

za setev pripravil in očistil. Ali glej čudo! Ko pride spomlad in se setev, jesen čvrsto vraščena, vzdigovati jame, vzdiguje se ž njo prešerno in košato raznovrstna zel in glota. Vranjca, črjava, osat, marjetica, kokalj, plavica, glušec, grah in grahora, in Bog si ga vedi, kakošna zel še se šopiri in topi setev pšenično. V nedeljo popoldne, po krščanskem nauku, si bil do njive stopil gledat je. Oj, kako nevoljen in žalosten si se vrnil domu. Prišlega te vpraša žena, te vprašajo otroci o setvi, in jim rečeš: „No! pšenica je dokaj lepe rasti, pa le plevel jo bo zatopil, ako mu vojske ne napovemo. Dekleta! takoj jutri bote šle nadenj“.

Dekletca pridne njivo čisto oplevejo, setev si vidoma opomore in obeta bogato žetev. Obeta pač, pa le obeta. Čez nekaj tednov, okoli kresa, ko pšenica klas poganja, v cvet gre in odeveta, zapaziš na svojo veliko žalost drugo, hujšo zel. Prišla je, ne veš, kedaj in kako nad ubogo pšenico; ta druga hujša zel je take rasti in take visokosti, kakor pšenica, in če bi je človek blizo ne pogledal, še zapazil bi je ne. Steklasa, snetje in ljulika, ta sovražna trojica proti ugonobiti malo prej še tolikanj nadepolno setev.

Prijatelj! ali spoznaš v popisu setve vso dogodivščino svoje duše? Kar si skušaš s svojo njivo in s pšenično setvijo, prav to si poskušaš — Bog daj, da bi tako ne bilo — z življenjem svoje duše. Oh! ta njiva tvoje duše, kako prelepo je bila pripravljena za setev! Zemlja njena draga, je najdražja, z smrtjo božjega Sina kupljena, z Njegovo presveto krvijo porošena, rodovita in zrahljana! Solnčni žarki milosti božje so se utrinjali celi dan nad njo! In kako čisto seme je vsejal sam božji Sin! Po materi te je učil Boga spoznavati, po očetu ti je lepe izglede dajal, po katehetih in učiteljih ti lepoto in krasoto zveličalnih resnic razgrinjal, po vesti ti je kazal pot pravice, poštenosti in pobožnosti in angelja svojega ti je za varuha in tovariša izvolil. Obetal si rasti in dozoreti v božjo čast, toda le obetal. Ko si doraščal, prikazala se je ljulika nevere in snetje greha. Vrag je priseval skrivoma, skoraj nihče prav ne vé, kedaj in kje, k dobremu semenu božjih naukov ljuliko peklenskih želja in činov. Iz plitve vode malih napačnosti te je zvito speljal v globoko strugo smrtnih hudobij. Koncem so bile namreč tvoje napačnosti male, tako male, da si jih dobrim lastnostim prišteval; imenoval si lenobo — potrebni oddih in počitek, neskromnost pa — otročjo razposajenost, hrepenenje po imetji — štedljivost, napuh pa srčnost. Nisi poznal in toraj tudi ne ločil ljulike od pšenice.

4. *Pristopili so hlapci hišnega gospodarja, in so mu rekli: Gospod! ali nisi dobrega semena usejal na svojo njivo? Od kod ima*

tedaj ljuliko? Te besede zakrivajo očitanje in nekako v nečastenje hišnega gospodarja, češ, ako čista njiva hvali gospodarja, tedaj tebe tvoja njiva, zeli in glote polna, graja.

Tako očitanje ženó hlapci, to so ljudje, proti cerkvi Kristusovi. Pravi se — tako besedujejo, da je cerkev, nevesta Kristusova, brez madeža; to ni resnično; glejte, koliko hudobnežev je v njej in koliko hudobij se godi v njej vsaki čas. Kje je nje lepota, in kje nje čistost?

Tedaj to stanje njive Kristusove, namreč, da zori na njej pšenično klasje pravičnosti v večno zveličanje, pa tudi ljulika in snetje hudobije, moti od nekedaj verne in neverne, pravične in krivične, jih moti zdaj, kakor jih je motilo v začetku cerkve, in bo motilo v koncu časov celo izvoljene tako, da bi bili zapeljani tudi oni, ako bi bilo mogoče.

Neverni, ki niso udje naše sv. cerkve, še bolj pa tisti neverneži, ki so bili rojeni v naročji naše matere sv. katoliške cerkve, pa so se spremenili iz zlate pšenice v škodljivo ljuliko, ugovarjajo vsled tega prizora tako-le: Če je Bog vsegamogočen, zakaj ne kaznuje hudobij, če je neskončno svet, kako zamore prenašati onečastenje neveste svojega božjega Sina; če je neskončno moder, zakaj si ni izvolil takih sredstev in pripomočkov, vsled kojih bi na njegovi njivi le čista pšenica rastle. Tedaj — tako predrzno sklepajo — ni res, da bi bil Bog vsegamogočen, svet in moder. Pa gredó še eno stopinjo dalje, rekoč: kdor pa ni vsegamogočen, svet in moder, pa tudi Bog ni.

In tako jim je svet država brez vladarja, hiša brez gospodarja, kjer gre vse križem kražem, kakor hoče, more in sme.

5. Pa tudi pobožne in pravične to stanje cerkve bega. Tudi njim se zdi, da bi božja previdnost ne smela dopuščati plevelu, da se šopiri in gloti, dá duši zlato pšenico. Hitro sodbo, vidno kazni in vidno plačilo zahtevajo od Boga; prav kakor evangeljski hlapci ravnajo, rekoč: *Hočeš, da gremo in ljuliko pobereмо?* Tudi njim se dozdeva, posebno v sedanjem času, ko se raznovrstni sovražniki sv. cerkve, znotranji in zunanji vanjo zaganjajo, ter enaki razburjenim valovom morja butajo ob skalo, na katero je Gospod svojo sv. cerkev pozidal, tudi njim, pravim, se dozdeva, da je sejavec pozabil svoje njive in Gospod speč prepustil čolnič svoj valovom v pogubo. Oziraje se po svetu vidijo z začudenjem in strahom v Tonkinu in Anami, državah Azije, kruto in krvavo preganjanje kristijanov; v deželah francoskih in nemških pa tudi po družih potuhnjeni boj zoper krščansko vero, in če svoje oči obrnejo na središče naše cerkve v Rim, ogledajo vidnega njenega poglavarja svojih lastnin obropanega, danega sovražnikom v roke. Vse povsodi se ljulika šopiri, si mislijo; kaj bo?

Pa vprašam vas, predragi, ali se je treba bati? Odgovorim: Nikakor ne! Saj veš, da človeško življenje na tem svetu je vojska, vedna vojska je in sicer vojska hudobije s pravičnostjo. Tukaj ni stan popolnosti, ampak stan skušnje. Bog je odločil to solzno dolino za skušnjo; božje oko gleda neprenehoma na pšenico in ljuliko, prav za prav na njiju vojsko. Blagor mu, kdor to skušnjo prestopi, apostelj pravi: *Blagor človeku, kateri prestopi skušnjo, ker skušan bo prejel krono življenja.* (Jak. 1, 12).

Po besedah Gospoda samega, ki je na zahtevanje učencev to priliko razložil, bo ljulika do časa žetve obstala in se razprostirala, to je do sodnega dne. Takrat še le bo ločitev ljulike od pšenice. Ženji, ki jih bo Bog poslal, sv. angelji božji, ti bodo pobrali pšenico, to je pobožne in pravične in jih nesli v božjo žitnico, v sv. nebesa, kjer se bodo veselili vekomaj. Tudi ljulika na njivi se pobere in sožgé; ravno tako bo sodni dan; Sin božji bo poslal ženjce, svoje angelje, in bodo pobrali vse hudobne in jih kakor malopridno in nadležno ljuliko vrgli v strašno peč večnega ognja!

O srečen, presrečen, kdor bo spoznan za čisto, težko, dobro pšenico in sprejet v nebeško žitnico! Amen.

Jak. Bohinec.

2. Čuječnost nam je potrebna.

Mat. 13, 25.

Vvod. Spanje je človeku tako potrebno kakor jed in pijača. Vendar vsaka reč ima svoj čas, pravi sv. pismo, *je čas spanja pa tudi čas bedenja.* Ko bi krmilnik na barki (voznik na vozu, železnični čuvaj) spal... V spanji se je že veliko hudega zgodilo: Ko je Sisara spal, mu je Jahela umorni žebelj zabila v glavo; ko je Samson spal, je vzela Dalila škarje ter mu je lasé odstrigla in moč vzela; ko je Holofern spal, je zgrabila pogumna Judita meč in mu je glavo odsekala; *ko so ljudje spali, je prišel sovražnik, je prišel ljulike med pšenico in je odšel.* — Pa ne le telo more spati, ampak tudi duh (Avg.). In če je za telo večkrat nevarno spati, je vselej nevarno, če duh spi. Kdaj pa spi duh? Sv. Avguštin pravi: *Kadar ne čuje...* K čuječnosti vas hočem danes pri-ganjati ter pokazati: zakaj nam je tolikanj potrebna.

Izpeljava. Čuvaj, ki hoče na straži svojo dolžnost spolniti, mora na mnogo reči paziti: sam na-se, da ne zaspi; na roparje in

sovražnike, ki bi utegnili od kod priti; na to, kar mu je v varstvo izročeno; in čuti mora tem bolj, čem ostreje mu je zapovedano. Tudi nam kristijanom je čuječnost potrebna v premnogih ozirih, zlasti: a) ker je tako slaba naša natura, b) ker so močni in zviti naši sovražniki, c) ker je naša duša, ki jo moramo varovati, neizmerne vrednosti in d) ker nam Bog sam vелеva čuti.

I. Čuti moramo, ker je naša natura oslABLJENA in sicer 1. po izvirnem grehu. Naš um je otemnel, da nam je težko spoznati hudobijo greha in lepoto čednosti, kaj nam je koristno, kaj nevarno... Naš spomin je oslabel, da še to kar smo vedeli, tako hitro pozabimo; tedaj moramo biti čuječi, zlasti kadar se beseda božja razlaga... Zlasti je pa oslabela naša volja, da nam je hudo nagnenje tolikanj nevarno ter nas z neko nevidno silo k hudemu vleče, da človek skor sam ne spazi, kedaj ga zvabi na napačno pot, ako ni čuječ. — Pa tudi naše telesne moči so popačene: mesto duši pomagati k dobremu jo še od dobrega odvrčajo. Gorjé mu, kdor ne čuje! Kako lahko ga zapelje oko, uho... Oči so takorekoč okna, skoz katera pride tat in ukrade nedolžnost iz srca; stori toraj zavezo ž njimi kakor Job. Grda beseda lahko umori nedolžnost; protiversko govorjenje omaja ali celo spodkoplje versko prepričanje; prilizovanje ti vzame ponižnost... Zapiraj toraj o pravem času svoja ušesa, kakor si jih je Ulises z voskom zamašil, da bi ne slišal pogubnega petja Siren in bi ubežal poginu, kateremu so zapadli njegovi tovariši... 2. Pa tudi po svojih lastnih grehih smo oslabeli. Kolikorkrat človek pade, tolikrat dobi njegovo nagnenje novo moč, duša pa nove rane. Velike čuječnosti je treba nedolžnemu, a še enkrat tolike spokorniku. Žalostna skušnja to priča: s kolikim strahom se stori prvi greh, prva laž, prva tatvina...

Tako je postál človek sam svoj sovražnik, pred katerim mora čuječ varovati svojo dušo.

II. Čuti mora pa tudi, da mu zunanji sovražniki duše ne oropajo: 1. Hudobni svet je silen in zvit sovražnik. Njegovo zvitost omenja že Jezus, rekoč: *Otroci teme so modrejši v svojem rodu kakor otroci luči*. In res, kar čuditi se nam je, kako znajo poiskati primeren čas, pravi kraj in zdatne pripomočke, da bi si pomnožili število svojih somišljenikov in bi tudi še nedolžne za seboj potegnili; svojo široko raztegneno mrežo zakrivajo in oblečeni so v tako obleko, da se ne vé, je li ovčja ali volčja: sleparsko znajo greh zagovarjati in čednost érniti... Večkrat si pa celo s silo iščejo privržencev: s

pikrim zaničevanjem pobožnih, s pretirano hvalo „naprednih“; pobožnim odrekajo zaslužek, dobiček . . . Zoper zvijačo in silo prekanjenega sveta treba je modre čuječnosti vsakemu, ki se hoče rešiti.

2. Kar pa sleparski svet ne doseže, si upa doseči satan, ker mu je v oblasti še večja zvijačnost. Precej v začetku sv. pisma je naznanjena njegova prekanjenost: *Kača pa je bila najbolj prekanjena . . .* Ne s silo ampak z zvijačo in lažjo je prišla smrt na svet. Zvijačnost ta se kaže posebno v današnjem evangeliji, v tem, da takrat, ko ljudje spijo, satan . . . Največa zvijača satanova je pa v tem, da premnogim samega sebe utaji, češ: ko bodo neverci mislili, da ga sploh ni, jih bo najlože zasačil in prevaril. Veliko si prizadeva sv. apostelj, da bi čuječnost zoper satana obudil: Efež. 6, 11. 12. 16.

III. Slehernemu čuvaju je treba tem bolj paziti in čuti, čem dražja reč mu je v varstvo izročena. Kristijan pa ima varovati in stražiti, kar je najlepšega, najdražjega, najplemenitejšega. Ni mu varovati kake živalske črede, vrta, polja, hiš, gozdov; ni mu braniti, zlata, srebra, biserov, marveč rešiti mora zaklad, ki je več vreden kakor bogastvo in veličastvo vesoljnega sveta — svojo neumrjočo dušo! Pač vredna je duša največje čuječnosti: po duši je človek gospodar vseh zemeljskih stvari; po duši, ki ni iz prsti ampak od Boga vdihnjena, je podoba nevidnega Stvarnika; po duši, za katero je Jezus Kristus na svet prišel, trpel in umrl, je človek nekakšno zadobil neskončno veljavo, ima ceno presv. rešnje krvi Sinu božjega. O človek, pomisli koliko je stalo Jezusa rešenje tvoje duše . . . čuvaj toraj nad tem neprecenljivim zakladom; *varuj tedaj skrbno sebe in svojo dušo* (V. Mojz. 4, 9.). Pomisli, da imaš eno samo . . .

IV. Čuječnost nam pa tudi Bog sam zapoveduje. Bog je slehernemu obljubil potrebne milosti, a tega pa ni nikomur povedal, kedaj in koliko jih bo poslal, koliko časa jih bode pošiljal. Toraj mora človek sam čuti, da jih ne zamudi, marveč si jih v prid obrača, dokler so mu na ponudbo. *Opominjamo vas, da milosti božje nepriroda ne prejimate* (II. Kor. 6, 1). — Opominja pa Bog 1. z besedo: *Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete*; opominja 2. v prilikah, kakor v priliki o hlapcih, ki imajo ledja opasana in luč v rokah pričakovaje gospoda, kateri pristavi: *Blagor tistim hlapcem, katere Gospod, kadar pride, čuječe najde!* (Luk. 12, 37), v priliki pametnih in nespametnih devic, katero konča s pretresljivimi besedami: *Čujte tedaj, ker ne veste ne dneva ne ure* (Mat. 25, 13); opominja 3. po aposteljnih; sv. Pavel skoraj v vsakem listu priporoča čuječnost n. pr. Rim. 10, 11; I. Kor. 16, 13; I. Tes. 5, 6 in enako sv. Peter I. 5, 8;

opominja pa 4. slednjič tudi po izgledih svetnikov in svetnic Božjih, ki so ravno po taki čuječnosti večno veselje dosegli.

Konec. *Kdor gre po napeti vrvi, pravi sv. Krizostom, ni lahko-mišljen in nepazen; ne gleda brezskrbno na desno in levo, marveč dobro pazi, kam mora stopiti; čuječ je!* Pot proti nebesom je podobna taki hoji po vrvi — nevarna hoja po ozki poti. Ničesar nam ni bolj potreba nego čuječnosti.

Šesta nedelja po sv. treh Kraljih.

I. Nasledki malega greha.

Najmanjše je izmed vseh semen; kadar pa zraste, je večje kakor vsa zelišča.

Mat. 13, 32.

Kar je majhnega, postane sčasoma veliko, in kar je slabega, močno. Vesoljnega človeškega rodu, ki se je zdaj tako narastel, da ga prešteti ni, ste bili v začetku le dve osebi; drevo, katero danes na tvojem vrtu stoji, je bilo pred nekaj leti majhna peška jabelčna, hruškova ali črešnjava; ogenj, ki se iz jekla in kamna ukreše, je mala iskrica, ki pa lahko največe pogorišče napravi; reka, ki zdaj skale in stoletne hraste podkopljuje in preobrača, je pri izviru po kaplji iz zemlje prihajala. Tako imajo največe reči majhen začetek in nič ni tako malega, da bi se smelo kedaj izpred oči spustiti. Ravno to nam je hotel Zveličar v današnjem sv. evangeliju povedati, ki od gorčičnega semena govori, ki je najmanjše izmed vseh semen, kar jih je na zemlji, pa vsejano raste in prerase vse zeli, veje razganja in drevo postane v tistih gorkih jutrovih deželah, tako da tiči spod neba pridejo in prebivajo v njegovi goščavi. V tej priliki nam je Jezus očrtal prihodno božje kraljestvo na zemlji, ali kar je vse eno, prihodno krščanstvo; majhino je bilo od začetka, veliko, velikansko je postalo potlej. Kako malo se jih je v jaslih Jezusa veselilo in koliko milijonov ljudi izmed vseh narodov ga že na zemlji moli! — Ta prilika pa tudi vsacega človeka zadeva. Kar je dobrega v človeku, se iz malega začne; sčasoma je še le kaj večjega in dognanega. Pa tudi hudo je od konca le majhina napaka videti; pa sčasoma se v veliko pregreho konča. Zato hočem danes od odpustljivega ali majhnega greha govoriti, katerega se ravno zato malo varujemo, ker je majhen,

in rečem: Varujte se vsacega radovoljnega, tudi najmanjšega radovoljnega greha, ker 1. tudi majhni greh Boga razžali, 2. njegovo ljubezen in milost zmanjšuje in 3. v velike pregrehe zapelje.

Če pravim, da se moramo tudi najmanjšega radovoljnega greha skrbno varovati, bodo nekateri zdihovali in mislili: Moj Bog! komu se je moč vsacega, tudi najmanjšega greha, zadosti varovati? Kolikrat človek greši, ko še ne vé, ali ne misli, da je greh, kar govori ali stori. Kristijanje! le pustite me izgovoriti, se bomo že bolje razumeli. Pravite: kolikrat človek greši, ko še ne vé, da je greh! Odgovorim: Takrat tudi nobenega greha ni! zakaj brez svoje zavednosti ne moremo grešiti. Pravite: Človek je slab! Jaz to sam dobro vem, kakor vi; toda kar se samo iz človeške slabosti in zoper našo voljo zgodi, nam Bog rad odpusti, ali nam še celó v greh ne prišteva. Pravite zadnjič: Komu se je moč vsacega, tudi najmanjšega greha zadosti varovati? Tukaj se vidi, da me prav ne umete. Česar se nam ni varovati in ubraniti mogoče, tudi greh biti ne more. Ravno zato sem rekel: Vsacega tudi najmanjšega radovoljnega greha se moramo varovati. Pa to vam hočem še razločneje povedati. Jaz ne rečem in ne morem reči: Nikar v cerkvi nikoli raztreseni, ali v svojih molitvah z mislimi kje drugje ne bodite! Moj Bog! saj se nam prav vsega razmišljenja v molitvi nikoli ni mogoče obvarovati. To pa vam zamorem reči, — vsem reči: Varujte se, da se ne boste v cerkvi radovedno semtertje ozirali! Varujte se, da ne boste v cerkvi šepetali, ali brez sile tudi kaj majhnega ne govorili. Jaz ne rečem in ne morem reči: Varujte se, da ne boste nikoli jezni in nejevoljni; saj se nam tega ni mogoče popolnoma varovati. To pa zamorem reči, smem reči: Varujte se, da ne boste v jezi kleli in se rotili! Varujte se, da v jezi svojega bližnjega ne razžalite, ne poškodovate! — Jaz ne rečem in ne morem reči: Varujte, da vam nobena pregrešna, nečimurna, prevzetna, sovražna, nečista misel v glavo ne pride! Varujte, da se v besedi ne boste nikoli zmotili! Varujte, da nikoli svoje dolžnosti ne pozabite! Pa kdo se zamore vsega tega varovati! Mi smo ljudje, slabi, prhljivi ljudje! Tudi najboljši človek, tudi pravični, kakor sv. pismo pravi, sedemkrat greši. Tedaj le rečem: Varujte se, ljubi kristijanje! vsacega radovoljnega, tudi najmanjšega radovoljnega greha: ker je vsak tudi najmanjši radovoljni greh razžaljenje božje, tedaj neskončno razžaljenje.

Neki učeni in pobožni možje so trdili, da so vsi radovoljni grehi enako veliki. In so tudi nekoliko prav trdili. Zakaj, dasiravno ni vse eno, ali božjo zapoved v majhni ali veliki reči prelomimo, ter je bistven razloček med smrtnim in odpustljivim grehom: je vendar vsako radovoljno prelomljenje razžaljenje božje. Če kakega imenitnega gospoda, ali svojega velicega dobrotnika, ali celo svojega očeta tudi v najmanjši reči radovoljno razžalimo, je to razžaljenje veliko večje, kakor ko bi kacega priprostega človeka razžalili. Kristijanje! če tudi v najmanjši reči radovoljno grešimo, razžalimo Boga. Bog je najvikši Gospod nebes in zemlje; je naš največi dobrotnik, od katerega vse imamo; je naš najboljši Oče, katerega moramo iz vsega srca in memo vsega najbolj ljubiti. Koliko razžaljenje je tedaj tudi najmanjši greh! Najmanjši greh je Jezusa Kristusa užalil in mu solze iz oči prisilil. Ali se pa mar ti zato nič ne boš zmenil, kar Bogu toliko žalost dela? Če ti je težko, svojemu prijatelju se zameriti, zakaj tolikrat Boga žališ, ki te bolj ljubi, kakor vsi prijatelji? Kako strašno je Bog večkrat grehe kaznoval, ki se nam majhni zdé. Lotova žena je bila zavolj radovednega oziranja v solnat steber spreobrnena. Mojzes, prijatelj božji, je bil zavolj premajhnega zaupanja, da bi voda iz sive skale pritekla, od obljubljene dežele odločen. Judovsko kraljestvo je bilo s strašno kugo vdarjeno, ker je David iz prevzetnosti ukazal ljudstvo razšteti. Dva in štirideset otrok je od dveh medvedov raztrganih, ker so se iz starega preroka šalili. Neki Izraelec je na božje povelje k smrti obsojen, ker se je v praznik nekaj drv nabral. Kralj Ozija je od Boga kaznjen, ker se je kadilnice dotaknil. — Pa kaj so vse te kazni proti tistim, ki jih duše v vicah tudi zavolj enega samega odpustljivega greha trpé, v katerem so se s tega sveta ločile; tolike so, da se jim nobeno trpljenje na svetu ne more primeriti. Tako zoperno je prečistim božjim očem vse, kar ima le senco greha nad seboj. Svetniki, ki so to resnico spoznali, bi bili rajše umrli, bi bili rajše v pekel pahneni, kakor bi en sami tistih grehov storili, ki jih mi kakor vodo v se pijemo, in za katere nam nič mar ni.

Varujte se tedaj vsacega tudi najmanjšega radovoljnega greha; varujte se ga tudi zato, ker ljubezen božjo oslabi in njegovo milost zmanjša. Bog je tak do nas, kakoršni smo mi do njega. Vse ljudi sicer ljubi, vendar pa svojo ljubezen posebno do tistih razodeva, ki tudi njega bolj ljubijo, ki se tedaj nič bolj ne bojé, kakor njega tudi z najmanjšim grehom razžaliti. In take v sv. pismu imenuje svoje prijatelje. Kakor pa naša ljubezen do

prijatelja, kateri nas v manjših rečeh, vendar pa večkrat radovoljno razžali, sčasoma odjenjuje in omrzne: tako tudi po vsakem radovoljnem grehu prijaznost in ljubezen božja oslabi, in zato njegovo milost zmanjšuje. — Res je sicer, da nas majhni greh od Boga ne loči, vendar ga pa razžali, in ljubezen, ki jo do nas ima, zmanjša; nam ne vzame sicer posvečujoče gnade božje, ampak otemni njeno svetlobo, in tiste pripomočke slabi in končuje, katere nam je Bog odločil, da moremo v dobrem stanovitni biti; nam sicer nebes popolnoma ne zapre, vendar pa nas daleč od njih prestavi. Nas sicer precej ne pogubi, vendar pa nas k pogubljenju pripravlja. Ne umori sicer na enkrat duše, vendar pa jej bolezen napravlja. — O ko bi se pač večkrat teh resnic spomnili, kako skrbno bi se vsacega tudi najmanjšega greha varovali!

Bog, še enkrat rečem, je tak do nas, kakoršni smo mi do njega. Kolikor bolj ga ljubimo, toliko več nam dá. Svoje ljubezni pa do Boga, kakor ljubi Jezusov učenec pravi, ne moremo bolj pokazati, kakor če njegove zapovedi držimo. Kdor se vsacega radovoljnega prelomljenja katerekoli zapovedi božje varuje, on najbolj Boga ljubi, in smé največ od Boga upati. Bog je tak do nas, kakoršni smo mi do njega: če ga manj ljubimo, bolj nam bo svojo gnado odtegoval; in če nam bolj svojo gnado odteguje, toliko manj se bomo velicnih grehov varovali. Za to rečem zadnjič: Varujte se majhnih radovoljnih grehov, sicer bodete sčasoma v večje padli.

To hočemo zdaj še prav premisliti in si posebno k sreči vzeti. Večkrat se čudite, da je mogel ta in ta človek umreti. Majhno, pravite, se je sogrel, ali prehladil; majhno se je vdaril; od začetka je bil le malo bolehen: pa se ni zato nič zmenil; nobenega zdravila ni hotel rabiti; zmiraj je bilo hujše in hujše. Tega je mrzlica stresla; pri onem je prisad pritegnil — in tako je moral umreti. Kakor majhna nekretnost večkrat hudo bolezen in bolezen smrt s seboj prinese; tako tudi majhni grehi, če se ne zmenimo zanje, sčasoma prinesó velike — največje pregrehe za seboj. Kogar majhnih pregreškov ni skrb in strah, ta bo kmalo v večje grehe padel. In Zveličar sam pravi: *Kdor je v malem, bo tudi v velikem nezvest.*

Najbolj se je tega bati, če kdo večkrat ravno tisti majhni greh brez pomislika doprinaša. Če koga ravno tista bolezen večkrat prime, ga bo tudi ravno tista bolezen pod zemljo spravila. Tako so tudi tisti grehi, ki jih največkrat storimo, vselej najnevarniši. Iz tega lahko svoje poglavitno hudo nagnenje spoznamo, vemo, h kateremu grehu smo posebno nagneni. Če se pa hudemu nagnenju iz vse

moči ne ustavljamo, če se mu v majhnih rečeh večkrat udamo: bo zmirom močnejše, večkrat tako močno, da se mu težko še, ali pa nikole več ustaviti ne moremo. Nihče ni naenkrat hudoben, pravi pregovor, sčasoma pa je veliko tisoč in tisoč ljudi zabredlo v največe grehe in hudobije. Vsi, kar jih je kot izvržek človeškega rodu umrlo, so z majhnimi grehi začeli, in takrat tudi niso mislili, da bodo kdaj tako daleč prišli in vendar so prišli. Do brezna greha, kakor do vrha kreposti se po gredeh pride. Hudi duh, ki vedno v naše pogubljenje preži, ne išče človeka precej v smrtni greh spraviti; sicer bi jih le malo dobil v svoje kremplje. Od začetka zapeljuje le v majhne grehe, ki nam še mar niso, ko pa že tako daleč pride, da človeka z njimi soznani, da se mu priljubijo, in se jih navadi; takrat ga je že postavil na kraj pogubljenja. Ali ni tako naše prve stariše in ž njimi tudi nas v pogubljenje spravil? Bog je Adamu in Evi neki sad jesti prepovedal. Ali bi ju bil hudi duh pripravil k padcu, ko bi ju bil precej in naravnost napeljeval, naj prepovedani sad jesta? Kaj še! Strah božji jima je moral poprej vzeti, iz glave izbiti, ljubezen do Stvarnika zmanjšati in sree spačiti. In vse to je hotel satan doseči po majhnih grehah, h katerim je Evo zapeljal. Govori z njo od prepovedi, in Eva, kar bi ne bila smela, ga poslušala, — prvi greh. V njenem sreu obudi želje, se vsaj s pogledom tega sadú razveseliti; in Eva se tem željam uda, stori drugi greh, ki je od prvega večji. Po pogledu pride hrepenenje, sadu se dotakniti; stegne roko — prime vabljivi sad; in to je že tretji, od družega hujši greh; četrti pride precej, ko jabelko od drevesa utrga. O, satan je zdaj že premagal; še ugrizne naj Eva, in imenitna, tako ostra prepoved je prelomljena. Pa tudi to stori: pokusi sad in najnesrečniši greh stori, ki je bil kdaj na svetu storjen. Ko je pa tudi ta greh storila, se ni nič več pomišljevala, še največjega storiti; tudi Adamu poda jabelko in ga v ravno tisti greh napelje.

Takšne so zvijače hudobnega duha. Najprej v majhne grehe človeka vabi, in ravno zato, ker se mu majhni zdé, se jim ne ustavlja, gre nevedoma zmiraj dalje v njih, dokler se ne prekucne v najglobokejše brezno najgrših hudobij, iz katerega se ne more več izkoptati. Kakor večkrat majhen ogenj, samo ognjena iskra, na katero pa ne pazimo, zmiraj dalje okoli sebe sega in celo poslopje posmodi; kakor deževne kaplje, ki večkrat skoz streho gredó, sčasoma ves les spridijo, streho celo hitro poderó; tako nas večkrat majhen greh, ki se ne zmenimo zanj, zapelje lahko v največi greh.

Marsikak mlad človek je v svojih otročjih letih majhno reč, iglo, šivanko kje vzel. Starši so k tem majhnim tatvinam molčali,

ga niso posvarili in kaznovali. Mladeneč je bil zmiraj bolj predrzen in je večkrat kaj ptujega na-se spravil. Majhne tatvine so ga sčasoma naredile tolovaja, v ječo — v smrt spravile. Iz majhnega semenca je veliko drevo prirastlo. Marsikatera nedolžna dekle je svojo sramožljivost omadeževala v majhnih rečeh, s pogledi, z mislimi, z malo nečimernostjo v obleki in vedenji; greh se ji je majhen zdel; toda ta majhni greh je veliko večih grehov za seboj privabil, iz slabe misli od začetka je sčasoma prišlo grdo govorjenje in največi grehi zoper šesto zapoved. Dokler je obleka čista, brez vsih tudi brez majhnih madežev, takrat jo skrbno varujemo. Če je pa le kolikaj pomazemo, nas boli in hudi smo, nič več toliko za obleko ne maramo; na tretji, četrti madež pa že celó nič več ne gledamo. In tako z poprejšno lepo obleko zdaj ravnamo kakor z zavrženo cunjjo. Ali je s krepostjo in nedolžnostjo kaj drugače? Pri prvi stopinji v greh se treseš, druga gre že lože, tretjo in četrto pa že storiš s srčnostjo. — Zaničljiv priimek, ki nam v jezi uide, se nam večkrat majhen zdi in vendar kolikrat je že iz tacega pridevka nastal prepír, iz prepíra pretep, iz pretepa poboj in umor! En sam pogled na Abelnov dar je v Kajnovem srcu nevoščljivost prižgal, katero je še redil, ne da bi jo bil zadušil precej v začetku; iz nevoščljivosti je prišla jeza in sovraštvo, iz sovraštva pa bratovski uboj. Radovedni pogled na ptujo ženo je v srcu sicer tako pobožnega Davida nečisti ogenj vnel. In ta pravični mož je dve strašni krivici storil, bil je prešestnik in ubijavec. Tako resnično je, kar sv. pismo pravi: *Kdor na majhne grehe ne pazi, bo sčasoma v večje zabredel.* Tako resnično je, kar Kristus večna resnica pravi: *Kdor je v majhnih, bo tudi v velikih rečeh nezvest.* Sto in sto tacih izgledov bi se dalo navesti, ki nam vsi spričujejo, da je veliko ljudi z majhnoto začelo pa v velike grehe zabredlo, zapravilo svoje zdravje, svojo čast in krepost, svoje življenje in svoje zveličanje.

Če ste to, kristijanje, prav umeli, se ne bodete čudili nad tem, kar sv. Krizostom govori: *Veliko se jim bo čudno zdelo, da si jaz predrzнем reči, da se moramo skoraj majhnih grehov skrbnejše kakor velikih varovati. Velike grehe že sami od sebe studimo, ravno zato, ker so veliki; za majhne grehe pa malo porajtamo, in ravno zato pogosto naenkrat v največi greh pademo.* Če smem tukaj svojo misel naravnost povedati, moram spoznati: Največi grešniki, ki se pa odkritosrečno in skesano spovedujejo, mi ne delajo toliko skrbi in žalosti, kakor oni, ki svoje odpustljive, majhne grehe tje v en dan vsi mrzli pripovedujejo, zato ker nobenega kesanja, nobenega sklepa ne kažejo;

spoved pa brez resnega kesanja in trdnega sklepa nič ne velja, zato ker morebiti še res v veliki mlačnosti in lenobi živé; in ker je morebiti pred Bogom to, kar za majhen greh imajo, že velik greh. Vtisnite si posebno vi starši! to strašno pa imenitno resnico globoko v srce; nikar ne pregledujte svojim otrokom majhnih pregreškov, posebno tistih ne, iz katerih bi utegnili veči izrasti. Kaj je manjše, kakor iskra in vendar koliko vasi in mest je že posmodila! Kdor na majhne grehe ne porajta, zmirom v večje in večje pada. Če jim majhne pregreške skoz prste gledate, si bote kdaj morali sami pripisati, da vam otroci veliko žalost delajo, da vam kri in solze pijejo. Nikar ne recite, je še majhen; če majhen otrok majhne grehe dela, bo velik velike delal. — Tudi vi, krščanski otroci, s hvaležnostjo poslušajte svarila in nauke svojih staršev in rednikov, če vas zavolj majhnih pregreškov zavračujejo. Le nikar ne mislite: to nima nič v sebi, je majhna reč, ki se dá kmalo popraviti. Kaj še! majhni pregreški, ki jih v mladosti storite, so semena, iz katerih se bodo sčasoma vzdigovala velika drevesa pregreh in hudobij. Če hočeš, da te kopriva ne bo pekla, ji korenine poruvaj.

Zadušujmo tedaj vsako hudo nagnenje precej v začetku, da se greh v našem srcu ne vkorenini; varujmo se vsacega še tako malega radovoljnega greha, ker vsaki zmanjša ljubezen in milost božjo, in razžali Boga, največo dobroto, ker majhni pregreški po stopinjah zmiraj v večje peljejo, v časno in večno nesrečo spravljajo. Če bomo tako v majhnih rečeh zvesti, bomo v nebesih čez veliko postavljeni. Amen.

† Josip Rozman, dekan.

2. Duhovna rast.

Mat. 13. 32.

Vvod. Majhino zrnice, iz katerega je zrastle veliko zelišče kakor drevo, je podoba sv. katoliške cerkve. Prekrasno je zrastle to drevo božje; po vesoljnem svetu se razprostirajo njegove košate veje; po deblu, vejah in vejicah se pretaka plemeniti sok — Kristusova kri; donášalo je, donáša in bode donášalo do sodnega dne najzlahtniši sad. Pa kar o krščanstvu sploh velja, se da obrniti tudi na posameznega kristijana; tudi njegova naloga je: rasti . . . Vsaki kristijan bodi v rasti dobremu drevesu podoben!

Izpeljava. Ze paganski modrijan Platon je človeka imenoval narobe obrneno drevo: „Kakor ima drevo svoje korenine v zemlji, iz katere svoj živež srka, tako ima človek svoje korenine v nebesih, od kodar sprejema svojo hrano“. Da bi bil ta modrijan poznal sv. krščansko vero, kako lepo bi nam bil lahko opisal njen vpliv na človeško sree. Kajti ravno kristijan je tisto drevo, ki iz nebes sprejema po sv. cerkvi najboljše hrane, da bi rastle in se razširjalo in obilni sad rodilo. Za drevesno rast so sploh najvažniše te tri reči: a) kje je vsajeno, b) kako raste, c) koliko sadú prinaša.

I. Kristijan je drevo, ki je vsajeno v najboljšo zemljo; ko je bilo po sv. krstu požlahtnjeno, je bilo ob enem sprejeto v sv. cerkev. In sv. cerkev je za dušno rast najpripravniše zemljišče: 1. To je tisti prostor, kjer se je že na milijone božjih dreves najslavniše obneslo: aposteljni, mučenci, device . . . 2. To je tisti vrt, kjer nikdar ne primanjkuje potrebne vlage, kajti sedmeri studenec božjih milosti se pretaka po njem . . . 3. To je kraj tako obrnen, da solnce nebeške resnice vedno nanj sije in ga svitloba nebeških nauk vedno prijetno razsvitljava . . . 4. To je sadišče tako vravnano, da tudi blagodejne sence ne manjka; drevesa niso samotna, marveč v takih skupinah, da je drevo drevesu v pomoč in prospoh: občestvo svetnikov . . . 5. Kristus sam je oskrbnik tega vrta in mu pošilja učenih vrtnarjev in pridnih delavcev, ki se pod nadzorstvom rimskega papeža neutrujeno prizadevajo, da je za drevesa vse poskrbljeno . . .

II. Za drevo pa še ni zadosti, da je v dobra tla zasajeno, ampak vse je odvisno od njegove rasti. Rast dobrega drevesa pa se pokaže v tem, da 1. precej v začetku dobro korenine zastavi in redno raste. Skušeni vrtnar že pri malih drevescih spozna, ali bodo kedaj kaj prida: kristijan mora že v otročjih letih pokazati, kaj bode iz njega. Starši! zgodaj skrbite, da mlade koreninice vaših otrok srkajo nebeško hrano božjih nauk in milosti; da se hitro strebijo rastlike pregreh in hudobije, ako se prikažejo; da jih obvarovate slane in mraza pohujšanja, in škodljivih gosenic zapeljevanja. Ne le velicij hudobij, ampak tudi male odpravljajte; dober sadjerejec tudi mah odpravlja od dreves. Kar se pri otrocih zamudi, je navadno zamujeno za zmiraj. 2. Lepo raste drevo, ako se ne nagiblje na eno stran, ampak gre deblo lepo nakviško, veje pa se raztezajo enakomerno na vse strani. Tudi mladi kristijan se mora prizadevati, da vse svoje misli, besede in želje proti nebu naravnava, in da si prizadeva vse zapovedi božje in cerkvene vestno spolnovati: kdor le nekatere spolnuje

druge pa zanemarja, kaže enostransko rast. 3. Veje in odrastki se pri dobrem drevesu gosté in košaté: ne le nekaterih čednosti in dobrih del naj se poprijemlje kristijan, marveč vsestransko mora biti njegovo bogoljubno prizadevanje. 4. Drevo vsako leto nekoliko zraste; če prehitro raste ni dobro, ker se ne more utrditi, še slabejše je, če v rasti zastaja. Blagor kristijanu, ki vedno v dobrem napreduje, vsaj za nekoliko, vsaj nekaj malega od ene spovedi do druge; vsaki dan na novo sklene Bogu služiti, kakor bi bil še le začel in vestno se poslužuje vseh pripomočkov, ki mu pripomorejo v obilnišo rast v dobrem. Prenapetost pa tudi ni dobra, ker prehitro omaga ter ni stanovitosti. Zato je tudi Jezus, neskončna svetost in modrost, hotel le polagoma pred svetom rasti. 5. Nobeno drevo sicer do nebes ne priraste, pravi pregovor, a vendar ima ravno drevo to lastnost, da tako dolgo raste, dokler se ne podere; če tudi spodaj že gnije vendar proti vrhu še dalje raste. Enako mora tudi kristijan do zadnjega trenutka napredovati, se ne naveličati. Stanovitnim je krona obljubljena. *Še v obilni starosti bodo rastli* (Ps. 91, 15).

III. Toda taci dreves, ki le košato rastejo in cvetó pa sadu ne donašajo, vrtnar ne more biti vesel. Ono figovo drevo, ki je imelo le košate veje in gosto široko perje sadu pa nič, je Gospod preklel in tudi že prej je rekel: *Vsako drevo, katero ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo*. Nasproti pa nam sv. pismo mnogovrstno razodeva veliko veselje, ki ga ima Gospod nad drevesom pravičnega: Ps. 1, 3; 91, 13. 14. — 1. Sad za nebesa donašajo le tista dobra dela, ki so v stanji milosti božje storjena. Kar pa kristijan stori, dokler je v smrtnem grehu, utegne biti pred ljudmi lepo, pa je v istini le črivo cvetje, ki za nebesa ne bode dalo nobenega sadu. Toliko let, mesecev . . ., dokler živiš v smrtnem grehu, ostane tvoje življenje popolnoma nerodovitno drevo, — kolika škoda! 2. Smrtni greh je pa tudi ob enem tisti grozoviti tat, ki ti poropa vse prelepo sadje, ki ga je že za nebesa obrodilo drevo tvojega krščanskega življenja v prejšnjih letih; in le tedaj ga bodeš zopet nazaj dobil, kadar ti bode smrtni greh odpuščen. Onemu pa, kateri do konca ostane v smrtnem grehu ter v njem tudi umrje, vse ne koristi nič, kar mu je ves čas rodilo drevo njegovega življenja. 3. Sad za nebesa rodi le to, kar storimo iz dobrega namena, iz ljubezni do Boga. Dela, ki se storijo za druge, le za posvetne namene, brez vsakega ozira na Boga, so zopet le košato perje in lepo cvetje, sadu pa ne obetajo in ne prinesejo. 4. Kar je dobrih dreves na vrtu sv. katoliške cerkve, so pa tudi tako stalna in trdna, da jih noben vihar ne more upogniti

in nobena nevihta jim sadja otresti, predno se dozori: *Srečen človek, kateri v Gospoda zaupa in je Gospod njegovo upanje: on bo kakor drevo, ki je k vodam presajeno in v močvirnosti poganja svoje korenine in se ne boji, ko pride vročina; in njegovo perje je zeleno, in ob suši ga ne skrbi, tudi nikoli ne prejenja sadu nositi* (Jer. 17, 7. 8). Prim. še Eceh. 47, 12.

Konec. *Nekdo je imel drevo* itd. (Luk. 13, 6 id.) Grešnik, grešnica! ki si že toliko časa nerodovitno drevo na vrtu sv. katoliške cerkve, morebiti je bilo že nad teboj rečeno: *Posekaj ga!* Ali na prošnjo Marije, angelja varuha . . . še živiš. Toda pomisli, če je to tvoje leto — tvoje zadnje — „izprošeno“ leto: kaj potem, ako tako ostaneš . . .

Prva predpepelnična nedelja.

I. Kaj stojite tukaj celi dan brez dela?

Mat. 20, 6.

Kakor v teku navadnega leta nekateri dnevi nastopijo, kateri s svojo nenavadno gorkoto ali mrzlotu oznanjujejo začetek poletnega ali zimskega časa, tako ima tudi cerkveno leto svoje dneve, s katerimi nov čas napoveduje. Taki dan je današnja nedelja, ki nam oznanuje bližnji prihod postnega časa. Od danes naprej se cerkev obleče v vijolično barvo pokore; veselega speva „Alleluja“ in „Gloria“ ni več slišati pri sv. maši in cerkvenih molitvah, nasproti pa se prične sv. maša s psalmom: *Groza smrtna me je obšla in težave prihodnjega sveta so me obdale*; v duhovskih molitvah se berila začnejo z zgodbo stvarjenja in padcem prvih staršev. Razun tega pa nas cerkev prav vneto opominja, naj si z grehom zgubljene nebeške darove zopet nazaj pridobimo; zato v današnjem listu po besedah sv. Pavla kristijane tistim primerja, kateri v ograji tekó, da bi stavo dobili. Kakor se le-ti vsega zdrže, da bi strohljivo krono dobili, tako hoče reči, si moramo tudi mi veliko pritrpati in mnogo prizadjeti, ako hočemo nestrohljivo nebeško krono doseči. Ravno zavolje tega je cerkev tudi za današnjo nedeljo odbrala evangelij od delavcev v vinogradu, ter nas hoče s tem učiti, da bi tudi mi kakor pridni delavci v Gospodovem vinogradu t. j. v sv. katoliški cerkvi tukaj na zemlji za izveličanje svoje duše skrbeli. Zato je pred vsem drugim v današnjem evange-

liju za nas imenitno vprašanje gospodarja vinograda: „Kaj stojite tukaj celi dan brez dela?“ Kolikor besedi to vprašanje šteje, toliko vzrokov najdemo, kateri nas priganjajo k delavnosti v duhovnem in krščanskem pomenu t. j. k delavnosti za nebesa. Premišljevanje tega evangelijskega vprašanja: Kaj stojite tukaj celi dan brez dela? naj bo toraj zapopadek mojega današnjega govorjenja in vaše pazljivosti.

Sv. Avguštin pripoveduje o nekem človeku, kateri je nekokrat v gledišči vsem pričujočim obljubil, da hoče prihodni večer nekaj prav imenitnega storiti, da hoče namreč vsakemu povedati, kaj v svojem srcu želi in si vošči. Namenjeni večer se kmalo približa, silno veliko število ljudi je bilo skup zbranih, komaj so čakali na preroka; zdaj stopi on naenkrat med nje in po dolgem govorjenji jim oznani, da hoče svojo dano obljubo spolniti. Vi vsi, pravi, karkoli vas je tukaj, bi radi prav po ceni kupovali, pa drago prodajali. Glejte to je bilo, kar si je vsak zmed tistih ljudi v svojem srcu voščil; to je tudi, kar si še dandanašnji vsak izmed nas več ali manj vošči: po ceni kupovati, drago pa prodajati. Če je pa ta želja pri posvetni kupčiji malokrat mogoča, če je prav malo takih, kateri bi, kakor nekaj nekateri v Indiji, steklo in železo za zlato zamenjavali, je pa vendar, kar duhovne in nebeške darove zadeva, taka kupčija vsakemu na ponudbo. Bog sam je z nami to kupčijo začel. *Bogat in usmiljen*, pravi sv. Leon, *je nebeški kupec na svet prišel in z nami pričel novo prav koristno kupčijo, ker je naše vzela, svoje pa nam dal.* In od tega časa so najmanjša dela krščanske ljubezni, zatajevanja in premagovanja zadobila toliko ceno, da imajo obljubo večnega plačila. To se pravi: če smo v milosti božji si s svojim najmanjšim in najbolj neznatnim delom, katero iz ljubezni do Boga storimo, lahko zaslužimo neizmerno plačilo v nebesih. Tedaj si zares vsakteri izmed nas v duhovni kupčiji nebeških darov lahko prav po ceni nakupi, svoja pozemeljska dela pa prav drago proda. Če je pa temu tako, se pač ni čuditi, da tudi nam Kristus po sv. cerkvi stavi resno vprašanje: *Kaj stojite tukaj celi dan brez dela?*

1. Najprej ima to vprašanje za nas neko očitiranje in začudenje: *Kaj stojite tukaj celi dan brez dela?* Kakšne vzroke, kakšne izgovore imate, ves božji dan brez dela postopati? Če se navaden delavec lahko pritoži, da ga nobeden ni najel, se vendar nobeden izmed nas s tem ne more izgovarjati, kar naše duhovno delo zadeva. Ni nam treba po gospodarji zdihovati, kateri bi nam vsaki dan kaj delati dal,

kakor nekaterim delavcem, ki pri najboljši volji ne morejo dela dobiti; nebeški Oče nas je vse poklical, nas je vse najel k delu za nebesa že precej pri rojstvu, že pri sv. krstu nas vabi in kliče, pa tudi še dandanes, zdaj po vesti, zdaj po pridigarjih in spovednikih, zdaj z milostmi in dobrotami, katere nam posebno v sv. zakramentih deli pa tudi sicer obilno ponuja. In ta, kateri nas v svoj vinograd kliče, kdo je? Najvišji, najimnitniši gospodar, Kralj nebes in zemlje. Kako velika pregreha, kolika hudobija bi bila, ko bi kateri izmed nas tacega gospoda, ki nas skoz celo naše življenje v svoj vinograd vabi, ne hotel poslušati, ko bi rajše brez duhovnega dela postopal, ko bi mu bilo ljubše za svoje meseno počutno, spačeno natoro, kakor pa za nebesa, za zveličanje svoje duše skrbeti. Zato nas lahko z neko nejevoljo vpraša Gospod: *Zakaj stojite tukaj celi dan brez dela?*

2. *Kaj brez dela stojite tukaj celi dan?* Če ima namreč navadni delavec vsaj ob nekaterih časih vzrok zavoljo pomanjkanja dela tožiti, vendar pri nas tak vzrok ne velja. Duhovnega dela namreč ne opovira in ne zadržuje noben čas v letu, noben praznik, noben dan, nobena ura, noben trenutek, celo v spanji delamo lahko za nebesa, ako poprej dober namen obudimo. Kako srečne imenujemo tiste kupce, kateri od leta do leta vsaki somenj, vsaki trg, ali še celo vsaki dan priložnost h kakemu dobičku najdejo! Ali glejte taka sreča se nam v veliko višjem pomenu ponuja; vsak dan, vsako uro, vsako trenutje zamoremo duhovni dobiček imeti. Če jemo, ali pijemo, če se veselimo, ali kaj družega delamo, kakor hitro mi vse to Bogu k časti storimo, že vse to naši duši silno velik dobiček prinese, kateri je v nebesih spravljen. Da, kolikor slaběji so časi, to se pravi, kolikor večje so skušnjave, kolikor hujše težave in nadloge, toliko večji je tudi dobiček, ki ga deležni postanemo s pogumnim premagovanjem vseh skušnjav in z voljnim potrpljenjem vseh križev. In kaj vse bi taka duša, katera je že v večni temoti, v nesrečni večnosti, ne storila in ne potrpeła, ko bi jej bilo le še en četrt ure pripuščeno na tem svetu pokoro delati in zasluženja si nabirati? Ker imamo toraj v življenji toliko lepih priložnosti za nebesa delati, kolika je nespamet tistih kristijanov, kateri tukaj na svetu brez duhovnega dela stojé. Enkrat, kadar jim bo smrt njih oči odprla, bodo pač to dobro spoznali, in si bodo voščili, ko bi bilo mogoče vse popraviti, ali prepozno bo že, zakaj nastopila bode po besedah sv. pisma za-nje noč, v kateri nobeden ne more več delati. Zatoraj, mlačni, mrzli kristijani, kaj brez dela tukaj stojite celi dan?

3. *Kaj stojite tukaj brez dela celi dan?* se dalje lahko vpraša. Kje? — tukaj na trgi, na zemlji, na katero smo vendar le zavoljo telesnega in duhovnega dela postavljeni. Le zavolj tega smo udje sv. cerkve, katera se vojskovalna imenuje, da bi pridno za nebesa delali, da bi se srčno zoper vse skušnjave in dušne sovražnike vojskovali in da bi mi po srečni zmagi krono nebeško zadobili.

O nekem španjskem kralju, po imenu Kikvito, pripoveduje neki pisavec, da je strašni punt vstal med njegovimi podložniki, ker je sklenil z neko Afrikanko se oženiti; moral je zapustiti svoj prestol in v ptujo deželo bežati. V družbi svojih prijateljev in služabnikov tedaj zapusti svoje kraljestvo in se poda v neznane kraje. Ko na vrh nekega hriba pride, se ozre nazaj ter še enkrat pogleda svoje kraljestvo, svoj lep dvor, v katerem je bil rojen in zrejen. Zdaj ga taka žalost obide, da se na tla vrže in začne s svojimi služabniki zavolj tolike nesreče britke solze pretakati. Njegova mati, ki je nekoliko proč od njega na kamnu sedela stopi k njemu in mu reče: „Pač smete jokati kakor ženske, ker se niste kakor možje vojskovali“. Ali kralj zavoljo preobilne žalosti ni umel teh maternih besedi. Ko bi si jih bil k srcu vzel, bi se bil v svoje kraljestvo vrnil in za svoje pravice vojskoval, kmalo bi bil kraljestvo spet dobil v svojo oblast.

Ta kralj Kikvito vendar ni sam, ampak veliko, nas vse je zavoljo nepokorščine Adama enaka nesreča zadela. Žalostno je gledal Adam proti solnčnemu izhodu v kraj zgubljenega raja, iz katerega bi ne bil pregnan, ko bi se bil zoper skušnjava junaško vojskoval. Nazaj smo sicer dobili kraljestvo božje, katerega moramo tukaj na zemlji v vojskovalni cerkvi zoper dušne sovražnike braniti in varovati. Ali oh žalost! Koliko jih je zmed kristijanov, ki se imenovanemu kralju enaki srčno na tem svetu ne vojskujejo. Pa glejte! ravno zavolj tega ima hudi sovražnik naših duš vedno tako obilno žetev med nami, ravno zavolj tega, ker se namreč kristijani srčno ne vojskujejo, jih toliko s svojo duhovno lenobo svoj namen na tem svetu zapade, jih bo le malo zveličanih, čeravno smo vsi poklicani; resnične namreč ostanejo besede sv. Pavla, ki pravi: *Nobeden ne bo kronan, kateri se ne bo vojskoval.*

4. *Kaj stojite tukaj celi dan brez dela?* Kaj stojite, ker človeku noge niso le dane, da bi stal, ampak tudi, da bi hodil? Kaj stojiš, bi se tudi marsikateremu kristijanu lahko reklo, v duhovnem življenju vedno na enem mestu? Zakaj se od dné do dné vedno bolj ne zatajuješ, pridniše ne premaguješ, voljneje ne potrpiš? Zakaj si ne prizadevaš vedno rasti v čednostih in dobrih delih? zakaj tvoja duša dni svojega življenja na tem svetu v duhovni lenobi trati? Silno nevarna, ljubi moji, je taka duhovna lenoba; prav lahko na napačne

in krive poti zapelje. Kakor namreč čolnič na dereči vodi ne more na enem kraji stati, ampak naprej gre ali pa se nazaj pomika, ravno tako človek na nevarno dereči vodi tega življenja v dobrem vedno raste ali pa vedno medli; zmiraj enako dober ali enako slab ne more ostati. Kakor zemlja, v kateri ni nobenega semena vsejanega, samo ljuliko rodi, tako se godi tudi po besedah sv. Krizostoma s človeško dušo, kolikorokrat se znajde v duhovni lenobi, t. j. kolikorokrat pametnih ali koristnih reči ne premišljuje — zakaj ker je vedno delavna — pa začne hudobne in pregrešne reči premišljevati. In kakor je eno uro stati težavniše, kakor več ur hoditi, tako tudi dušo, kadar je v duhovni lenobi, stud in dolgi čas mrtviči, tako da večkrat prav nepripravne ali celo hudobne pripomočke izvoli, da dolgi čas preganja. In kakor voda, katera stoji, kmalo zelena, ostudna in grda mlaka postane, ravno tako postane lena duša v kratkem še ostudniša, ker si v njej ostudne živali, kakor prevzetnost, nečistost in druge strasti svoje stanovanje izvolijo. Izgled, kako nevarna je duši duhovna lenoba, nam je kralj David. Le eno samo uro je brez dela postopal, le nekaj časa se njegova duša ni s pametnimi rečmi pečala in zapeljalo ga je to v največje grehe. Če je pa že ena sama ura v lenobi doprinešena toliko nevarna, kako nevarna mora še le biti duhovna lenoba, kadar se jej človek tako vdá, da se je celi čas svojega življenja ne znebi, ter nič pametnega ne počenja, kar bi mu k večni sreči pomagalo. Ne bodimo toraj leni, ljubi moji! zmiraj naj naša duša kaj pametnega, nikdar kaj pregrešnega ne premišljuje; ne stojmo v duhovnem življenju vedno na enem mestu, ampak prizadevajmo si vedno rasti v popolnosti. Vzemimo si k sreči besede sv. Bernarda, ki nas z izgledom posvetnih ljudi opominja k vedni rasti v dobrem. On pravi: Kateroga častilakomnega vidimo zadovoljnega s častjo, ki jo je desegel? Ali ne hrepeni vedno po večji? kateri skupuh ima dovolj denarja, kateri posvetnjak zadosti veselja? Ali ne poželi vedno večjega bogastva, vedno novega veselja? Ali nam toraj njih nenasitljive želje ne očitajo naše lenobe in mlačnosti? Sram nas sme biti, da mi manj hrepenimo po duhovnih, kakor posvetnjaki po posvetnih darovih!

5. *Kaj stojite tukaj celi dan brez dela?* Premnoge bi bilo treba tudi tako vprašati! Kaj stojite tukaj brez duhovnega dela celi dan, t. j. ves čas svojega življenja? Neskončno usmiljeni, za zveličanje naših duš skrbni nebeški Oče nas že ves čas našega življenja k sebi vabi. Že ob tretji uri t. j. precej, kakor k pameti pridemo, nas kliče in opominja, da naj gremo v njegov vinograd, da bi v njem pridno za nebesa delali; ali zanikrna skrb predpostavljenih in slabi

zglede popačenega sveta marsikateri kristijane že v njih prvi mladosti tako popači, da brez duhovnega dela, brez dela za nebesa leno tje v en dan živé. Neskončno skrbni nebeški Oče pride pogledat svoje delavce spet ob šesti uri, t. j. v mladosti, jih najde silno veliko brez dela, jih zopet začne vabiti v svoj vinograd, jih opominja, naj le njemu služijo in skrb za nebesa bodi vsakemu izmed vseh skrbi prva skrb; ali veliko kristijanom med moško in žensko mladino njih popačena k vsaki nerodnosti pripravljena poželjivost ne pripusti, da bi mili glas ljubeznjivega gospodarja poslušali in tako se zgodi, da brez dela za nebesa živé. Ali neskončno usmiljeni nebeški Oče tudi zgubljene ovce ne zapusti, vedno skrben za njeno časno in večno srečo pride zopet ob deveti uri, t. j. v poznejših letih človeškega življenja, jih zopet veliko brez dela najde, tudi te tedaj hoče v svoj vinograd spraviti, jih vabi zdaj po vesti, zdaj po pridgarjih, zdaj z dobrotami, zdaj zopet s šibo, da se naj saj zdaj svetu in hudiču odpovejo, ker so že tako lep čas svojega življenja v njegovi službi doprinesli; ali zopet marsikateri njegovega opominjevanja ne posluša; neukrotene globoko v njegovo srce vkoreninjene strasti ga držé v svojih zanjkah vjetega, tako da pri vsem vabljenji in opominjevanji od svoje duhovne lenobe ne jenja in le še dalje stoji brez dela za nebesa. Sicer se ljudje veliko s časnim opraviлом ukvarjajo, ali brez svetega življenja, brez dela za večnost je vsako življenje leno postopanje. Vendar večja kakor hudobija človeška je milost božja; še ob enajsti uri t. j. v visoki starosti ali ob koncu življenja pride Gospod svoje delavce pogledat, tudi še nekatere brez dela najde; še enkrat jih ljubeznjivo k sebi vabi in k pokori opominja, jim enako plačilo obeta, kakor onim, kateri so celi čas svojega življenja pridno delali v Gospodovem vinogradu: ali še tukaj nekatere sužnost hudičeva, kateri so se z grehom udali, tako preslepi, da pokoro od dne do dne odlašajo in na zadnje v nespokornosti umrjejo. In tako pride prej, kot so mislili dvanajsta, ura t. j. pride ura smrti; zopet sicer pride Gospod k svojim delavcem, ali ne več kakor ljubeznjiv in usmiljen gospodar, ampak kakor ostri in pravični Sodnik; zdaj pokliče vse delavce vkup, dá vsakemu, tudi tistim, ki so ob enajsti uri šli delat v vinograd, zasluženno plačilo; kdor je pa tudi še ob enajsti uri brez dela ostal, in do dvanajste ure ni šel v Gospodov vinograd, tega v svojem srdi zbríše iz števila delavcev in ga zavrže za celo večnost v vnažno temo, kjer je jok in škripanje z zobmi.

O nekem kralji se pripoveduje, da je nekikrat vse revne in kruhjeve, kar jih je pred mestom postopalo, v svoj dvor poklical in jih

prav dobro pogostil; potem jih pelje na dvorišče, ukaže od ene stene do druge precej visoko od tal vrv napeti in obljubi vsakemu, kateri bo čez-njo skočil, neko plačilo. Veliko jih je bilo med njimi, kateri so svoje berglje proč vrgli, svoje slabosti pozabili in urno vrv preskočili; vsem tem je pa tudi kralj zaslužen plačilo odmeril, ukazal jih je namreč — v ječo zapreti.

Tudi večni Kralj zapove vsem ljudem s telesom in z dušo delati in za svoje zveličanje skrbeti. On vpraša lene, zakaj celi dan brez dela, brez molitve, brez premagovanja, brez potrpežljivosti, brez pokore, brez poboljšanja stojé? Leni mu odgovoré: Oh, slabi ljudje smo, toliko, toliko imamo opraviti, da nam za molitev nič časa ne ostane, toliko nadlog imamo, da nam ni mogoče potrpeti, tako močne skušnjave nas nadlegujejo, da jih ne moremo premagati. Ali on, kateri sam ima prav, jim reče: „Kako pa takrat, kader ste svoji poželjivosti služili, svoji častilakomnosti stregli, svojo jezo izpuščali, kako takrat, kadar vam je šlo za časni dobiček, — kje ste takrat priložnosti in moči dobivali, da ste cele noči brez spanja prečuli v pivnici in po veselicah, da ste za časno delo svoje zdravje in svoje življenje v nevarnost stavili in največe težave lahko prestali?! Poberite se od mene v peklenski ogenj!“ V resnici, pravi sv. Prosper, ne za lene in dremajoče je pripravljeno nebeško kraljestvo, zakaj bere se v sv. evangeliji: „pokličite delavce“ in daj jim zaslužen plačilo. Tako naj bo toraj danes, prvo predpepelnično nedeljo naš sklep prav pridno v duhu in v resnici se dragih dni našega življenja posluževati ne tolikanj zavoljo plačila, katerega od nebeškega Očeta pričakujemo, ampak velikoveč zavoljo tega, da bomo njemu dopadli, zakaj velik je Bog in vse časti in hvale vreden, njegova visokost in imenitnost presega vse meje; on je naš neomejeni Gospod, mi mu bomo pokorni in zvesti hlapci! Amen.

† Anton Potočnik.

2. Poklicani pa izvoljeni.

Nebeško kraljestvo je enako hišnemu gospodarju, kateri je zjutraj zgodaj šel najemat delavcev v svoj vinograd.

Mat. 20, 1.

V današnjem sv. evangeliji primerja Kristus sv. cerkev z vinogradom. Hišni gospodar je Bog sam, delavci so vsi verni. Ure, ob katerih je delavcev v vinograd najemat, pomenjajo razne čase, ob

katerih Bog ljudi v svojo cerkev kliče; večer je poslednja sodba, hišnik je Jezus Kristus, ki bode takrat sodnik, denar pa pomenja večno zveličanje, katero bode delež tem, ki stanovitni v dobrem ostanejo do konca, brez razložka, so li malo ali več časa opravljali delo zvestega najemnika.

Tudi mi vsi, ljubi moji! poklicani smo v vinograd Gospodov, sprejeti v sv. katoliško cerkev. Za tega delj nastane vprašanje, smo li samo med velikim številom poklicanih, ali tudi med malim številom izvoljenih, zakaj te besede iz sv. evangelija in pa izrek aposteljnov, da naj s strahom in trepetom delamo delo svojega izveličanja, morajo marsikaterega kristijana s strahom napolniti. Ali vendar jih je veliko, kateri mislijo, da so že med izvoljenimi, ako se le po zunanjem spoznavajo k cerkvi Jezusovi, če so krščeni, če sem ter tje kako cerkev obišejo, kako pridigo poslušajo, sem ter tje malo molijo ali na leto enkrat sv. zakramente prejmejo, dasiravno po prejetih sv. zakramentih stari grešniki ostanejo. Zato premislimo danes ob kratkem, 1. kakošen je naš pravi poklic na tem svetu in 2. po katerih znamenjih se spoznavajo izvoljeni. — Zvesto me poslušajte!

1. V katekizmu stoji vprašanje: „Cemu je Bog ljudi vstvaril?“ Na to je odgovor: „Bog je ljudi vstvaril, da bi ga spoznali, častili, ljubili, molili, mu služili, mu pokorni bili ali njegove zapovedi spolnovali in se zveličali“. Iz tega odgovora sledi tudi odgovor na naše vprašanje, kakošen da je naš poklic na tem svetu. Poklicani smo namreč a) h katoliški cerkvi, b) k svetemu življenju in c) k izveličanju.

a) Poklicani smo v sv. katoliško cerkev. Sv. vera, katero je Jezus učil, ni le za tega ali unega človeka, ne le za to ali uno ljudstvo, za ta ali oni kraj, za to ali ono stoletje, temuč je za vse ljudi, za vse čase in vse kraje. Jezus namreč je na svet prišel, da bi k spoznanju resnice pripeljal in izveličal vse ljudi. Ne, kakor Mojzesova postava, ki je bila samo za Izraelsko ljudstvo, je postava Jezusova, ki obsega vse narode sveta od solčnega vzhoda do zahoda njegovega. Gotovo bil je tudi Jezusov namen, da postane sv. vera, katero je učil, lastnina vseh ljudstev. To spričuje njegovo povelje, katero je dal aposteljnom pred svojim vnebohodom rekoč: *Pojdite po vsem svetu in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha*. Res, da do sedaj ta namen Jezusov ni še do poslednje črke spolnjen, in bodo morda še stoletja in stoletja dotle pretekla; a gotovo je, da bode pred poslednjo sodbo ena čreda in en

pastir. Toda po naših krajih, kodar nam že stoletja sije luč Kristusove vere, se te besede spolnujejo, da smo poklicani v sv. katoliško cerkev, da smo krščeni, da imamo krščanske stariše, krščanski poduk, krščanske cerkve, katoliške škofo in mašnike.

b) Poklicani smo k svetosti življenja, ker tako Bog govori po svojem preroku že Izraelskemu ljudstvu: *Sveti bodite, kakor sem jaz, vaš Bog, svet.* (Mojz. 11, 44). In sv. Pavel kliče Tesaloničanom (I. 4, 3. 4.): *To je volja božja, vaše posvečenje, — da vsak vas vé svoje telo ohraniti v svetosti in časti.* — V listu do Efežanov (1, 4.) pa ta apostelj Bogu hvalo daje, *da nas je že od vekomaj po Jezusu Kristusu izvolil, da bi bili sveti in brezmadežni pred njegovim obličjem v ljubezni.* Ta svetost življenja pa od nas zahteva, da naj vse svoje dolžnosti do Boga, do bližnjega in samega sebe, kakor dolžnosti svojega stanu vestno in natančno spolnujemo. V Boga in njegove razodete resnice naj trdno verujemo, vanj vse svoje zaupanje stavimo in ga nad vse stvarjene reči iz vseh svojih moči ljubimo, in to ljubezen do njega v pokorščini do njegovih zapoved razodevljemo. Proti svojemu bližnjemu bodimo ravni, odkriti, ljubeznjivi, krotki in potrpežljivi, pošteni in pravični, in mu storimo vse tisto, kar želimo, da bi tudi bližnji nam storil, in opustimo vse tisto, kar želimo, da bi se tudi nam ne zgodilo. Sami pa živimo čisto, trezno, zmerno, krotko in potrpežljivo, v premagovanji in zatajevanji, moči in podpore iskaje v molitvi, v božji besedi, v prejemi sv. zakramentov. To od nas zahteva svetost življenja.

c) Poklicani smo pa konečno še k večnemu izveličanju. Spolnovanje naših dolžnost do Boga, do bližnjega in do samih sebe, naš trud in delo naše v Gospodovem vinogradu naj ne bi bilo zastonj, zakaj po prestali pezi in vročini naših dni nas čaka zasluženi denar, večno zveličanje. Sto in stokrat nam bode tedaj vse povrneno, kar smo iz ljubezni do Boga pretrpeli in žrtovali, ali kar smo svojemu bližnjemu na ljubo storili. Tam ne bo nobene solze, nobene bolečine nobene skrbi več, in tudi smrti ne bode se nam več bati. Tam bode naša vera spremenjena v večni vžitek trojedinega Boga, katerega bomo v tovaršiji vseh angeljev in svetnikov in svetnic Božjih, v tovaršiji z Jezusom in Marijo gledali z obličja v obličje. Glejte, to je sklep našega poklica. Nebesa so naš dom, po katerem gre vse naše hrepenenje in po katerem zdihuje naše nemirno srce, dokler bode umirjeno v svojem Bogu; zakaj *za-se*, pravi sv. Avguštín, *si nas vstvaril, in nepokojno je naše srce, dokler v Tebi, o Gospod, ne počiva.* Tako velik, tako veličasten je naš poklic za večnost.

Toda pri spoznanji tega svojega poklica pretresti nas morajo besede Kristusove: *Veliko je poklicanih, a malo izvoljenih*, in: *Ne vsaki, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo*; (Mat. 7, 21.) to je: Ne že, kdor je krščen, kdor moje nauke sprejme ali kdor sv. zakramente rabi, — kdor ima mrtvo vero brez dobrih del, ampak izveličan bode le, kdor spolnuje zapovedi božje. Za tega voljo nastane daljno vprašanje:

2. Po katerih znamenjih pa moremo soditi, da smo izvoljeni?

Res je, da si na to vprašanje popolne gotovosti ne moremo obetati; *zakaj človek ne vé*, pravi sv. pismo, *je li ljubezni Božje ali njegove jeze vreden*. Zato nam je vsem veleвано, da naj s *strahom in s trepetom delamo delo svojega izveličanja*, zraven pa Boga vedno prosimo za milost stanovitnosti do konca. Vendar pa nam že naša vest vé na to vprašanje skoraj gotov odgovor dati. Zakaj, ako nam naša vest daje spričevanje, da božje zapovedi vselej in zvesto spolnujemo, da Boga čez vse in bližnjega kakor sami sebe ljubimo, če si za pobožnost in svetost prizadevamo, potem smemo zaupati, da bodemo šteti med izvoljene, ako le stanovitni ostanemo v dobrem do konca.

Toraj krščanski očetje in gospodarji smete zaupati, da bote med izvoljenimi, ako molitev, red in strah božji pri hiši vzdržujete, ako za krščansko odgojo in poduk svojih otrok skrbite, jih greha in slabih tovaršij varujete, in vsej svoji hiši z lepim izgledom svetite; če z ženami v ljubezni, v miru in edinosti, v zakonski zvestobi živite, sicer pa se proti bližnjemu pošteno, zvesto in pravično obnašate, in sploh svoje dolžnosti po vesti in iz ljubezni do Boga spolnujete. — Krščanske matere morete biti med izvoljenimi, če ste svojemu zakonskemu možu v ljubezni, pokorščini in zvestobi udane, če ste delavne, potrpežljive, krotke, varčne; če skrbite v hiši za snago, red, delo, molitev, božjo službo, če otroke, posle in vse podložne greha varujete; — če s sosedi in sosedami v ljubezni živite in svoj jezik opravljanja in obrekovanja zdržujete. — Mladi ljudje morete biti med izvoljenimi, če se slabih drušinj, igranja, pijančevanja, plesov, ponočevanja, grdega govorjenja varujete, svoje stariše slušate, se cerkve in molitve držite, med seboj v potrpežljivosti in prizanašanji živite. — Dekleta morete med številom izvoljenih biti, če se slabih tovaršij in zapeljivcev ogiblujete, ste sramožljive in čiste v mislih, željah, govorjenji in dejanji, pokorne svojim starišem, miroljubne in

potrpežljive med seboj, pridne, varčne in bogaboječe. — Pôslite morete zveličani biti, če svojim gospodarjem vestno, zvesto in pridno delate, pokorščino skazujete, se Boga in njegovih zapoved bojite in trdo zasluženi denar po pameti obračate. — Vi vsi zamorete zveličani biti, če nauke sv. evangelija, katere vsako nedeljo slišite, zvesto spolnujete, svoje križe in nadloge voljno prenašate, slehernemu daste, kar mu gre, in vsakemu pustite, kar je njegovega. — Če to zvesto spolnujemo, smemo vsi zaupati, da bodemo na večer svojega življenja tudi mi zaslišali iz ust vinogradskega Gospoda tolažilne besede: *Pokliči delavce in daj jim plačilo*, ter: *Prav ti, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, postavil te bom čez veliko; pojdi v veselje svojega Gospoda.* (Mat. 25, 23). Amen.

Matija Torkar.

Druga predpepelnična nedelja.

I. Pridiga po pridigi!

Seme je božja beseda. Luk. 81, 4.

V današnji priliki nam je naš nebeški Učenik pojasnil, kako je to, da božja beseda le malo sadú rodi, ter premnogim prav nič ne pomaga. — Pač je res tako! Rekel je nekedo: „Če bi se gledalo na to, koliko očenašev se zmoli po svetu, bi moral imeti svet ves drugačen obraz“. Prav tako bi se smelo tudi reči: „Če bi se gledalo le na to, koliko ljudi posluša pridige in nauke, moralo bi biti vse drugače med kristijani“. Saj poslušajo že ljudje, tega ne moremo tajiti; vsaj po deželi še. Ali pa zato krivičniki povračajo ptuje blago, obrekovavei in opravljevci odvzeto čast? Ali poplačajo dolžniki svoje dolgove? Se-li spravijo sovražniki s svojimi razžalniki? Ali se mari grešniki dobivši odvezo ogibljejo škodljivih, pogubljivih oseb in družtev? Ali se varujejo nevarne službe? Ali spolnujejo vestno svoje dolžnosti ali si prizadevajo po svoji moči za dobra dela in razne pobožnosti? Ali si prizadevajo, da bi vedno ostali v milosti božji? Ne, dostikrat ne! Človek spozna sicer, kaj bi moral storiti, toda stori pa vendar ne. Vest opominja, grize in peče in priganja k dobremu, a vse to se le prerado odklada in odloži. Odkod to? Skozi eno uho noter, skozi drugo ven — tako je z naukom. Kedor hoče od nauka dobiček imeti, pa ne smé tako, marveč treba je, da po končani pri-

digi sam sebi začne pridigati. Kaj pa, kaj? Dve besedi: danes — jutri! 1. Danes moram storiti, 2. jutri bo morda prepozno! — Le zvesto poslušajte, kajti ta nauk velja za vse pridige in krščanske nauke, kolikor jih slišite celo leto.

I.

Danes, — precej moram storiti, kar me je Bog učil po današnji pridigi. Pa čemu taka sila? Saj „prehitro storjeno, prerado skaženo“, veli pregovor. — V svetnih opravilih to sicer večkrat velja, a ne v božji službi, v skrbi za neumrjočo dušo. Slabo je res, če zidar hoče prenapro dovršiti zidanje, ali slikar prehitro dokončati svojo slikarijo; vsako enako delo zahteva daljšega časa. A so tudi svetna opravila, ki jih je treba kar urno, neutegoma izvršiti. Ko bi n. pr. kralj koga povabil na kosilo, ali bi ga poklical na svoj dvor, da bi mu podelil kako službo, tedaj bi ta pač ne smel kar nič odkladati, marveč moral bi ga takoj slušati. Tedaj tu bi trebalo hiteti, sicer bi se kralj lahko premislil, odtegnil bi mu zopet svojo milost in prijaznost, zameril bi podložnemu, da se toliko mudi, — kaj takega odklada, in gotovo bi komu drugemu podelil ono čast ali službo. Isto tako je pri Bogu. On hoče, da takoj sprejmemo ponujane milosti. Znana vam je prilika o kraljevi gostiji. Gosti so bili povabljeni; a izgovorili so se bili. Kaj se je zgodilo? Gospod jih ni več vabil potlej, ni sicer pobijal njihovih izgovorov, ampak zmenil se ni več zanje: *Nobeden izmed onih, ki so bili poklicani, ne bode okusil moje večerje.* Naj se toraj nobeden ne ustavlja božji milosti in božjemu klicu, naj se nihče ne izgovarja, ko ga Bog kliče po svojih služabnikih v pridigi ali v krščanskem nauku. Sleherni naj se odloči precej spolniti, kar spozna za svojo dolžnost; ako odlaša v svojem sreju, bi utegnilo biti prepozno. Kajti tudi zdaj je še tako, ko Bog kliče po svojih namestnikih, kakor takrat, ko je še sam klical na zemlji. Le kedor se je precej odločil za Jezusom hoditi, je bil sprejet, kedor je odlašal, bil je odvržen. Le poslušajte: Nekikrat se jih je Jezusu več ponudilo, da bi jih sprejel kot učence, sv. pismo govori o treh. Eden pristopi in pravi: *Učenik! za tabo pojdem, kamor koli greš.* To se je prav lepo slišalo; toda le slišalo, kajti Gospod, ki v srce gleda, je vedel, da mu ni prava resnica to, kar obeta, zato ga zavrne rekoč: *Lesice imajo jame in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima kamor bi glavo naslonil* (Mat. 8, 20.) Ker mu Jezus ne obljubi slave in bogastva, ampak le revščino in pomanjkanje, ga precej spet zapusti, le ene črkice ni več o njem v sv. pismu brati. — Približata

se mu še druga dva. Gospod reče prvemu: *Hodi za menoj! Ta pa je rekel: Gospod! pusti mi poprej iti, in svojega očeta pokopati. In Jezus mu je rekel: Pusti naj mrtvi svoje mrtve pokopljejo; ti pa pojdi in oznanuj božje kraljestvo. In drugi mu je rekel: Za tabo bom hodil Gospod, toda pusti mi poprej slovo vzeti od svojih domačih. Jezus mu je rekel: Nihče, kateri s svojo roko za drevo prime in se nazaj ozera, ni pripravn za božje kraljestvo.* (Luk. 9, 59 id.) Kaj ne, to so na videz opravičeni izgovori; toda le na videz, Jezus jima gleda na dno srca in tam — kakor njegov odgovor priča — ne vidi urne odločnosti ampak le tisto lenuhom priljubljeno odlašanje: „jutri, jutri!“ — Nobenega ni sprejel.

A ob tistem času je imel pa svet tudi videti prekrasni izgled, kaj se pravi, precej slušati glas božji. Sv. Matevž (takrat še Levi) sedi pri cestninski hiši, željan dobička, zamišljen in zaverovan le v denar. Kristus pride memo, ga pokliče: *Hodi za menoj!* Kaj pa Levi? Se je mar začudil na te nepričakovane besede Gospodove? Ali ima tudi on izgovore, češ, kako da ravno njemu — bogatino kaj tacega veli? Nič od tega ne misli, ne pravi Levi. Tudi ne govori: „Počakaj Gospod, da prej poravnam in uredim še svoje račune in druge reči; da pozdravim prijatelje in znance ter poizvem še, kaj le-ti poreko!“ *Ni ga prosil odloga, da bi si vzel še brešna na pot* (Dionizij Kart.), *nego takoj je šel za Gospodom, brez odloga* (Nikol. Lyr.) Slišal je Gospodovo povabilo, vstal, vse popustil, pa šel: to je bilo naenkrat storjeno.

Posnemajmo tudi mi sv. Matija! Ubogajte kristijani! vselej, ko vas Bog kliče po ustih pridigarjevih. Bog ponuja svojo milost, pa hoče, da ga takoj ubogamo. Nekedo ima n. pr. ta ali oni velik greh na vesti; Gospod vé, da ta in ta dan, tu in tu mašnik prav o tej pregrehi govori. In tedaj navdihne grešnika: pojdi danes tje k pridigi! To je božje delo! Bog pa hoče, da grešnik tudi hitro uboga: četudi še ne vé, kake namene ima Bog, ko ga v to nagiba. Morebiti živi kedo v smrtnih grehah: iz sramožljivosti odlaga spoved, — ali pa na spovedi grehe zamolčuje. Bog mu dá v srce: Pojdi tje k onemu spovedniku, spovej se vendar jedenkrat prav vredno! Premagaj se, bodi pogumen, povej lepo božjemu namestniku to pregreho, sicer se pogubiš! . . . Tako Bog daje večkrat človeku v sree: pa Bog tudi hoče, naj grešnik hitro uboga v tej reči. In enako Bog tudi k drugim delom človeka napeljuje. Treba le, da človek takoj uboga. — Kako hiter je človek, ko gre za časní dobiček! Če je vreme ugodno za setev, žetev; ali veter dober za vožnjo po morji; čas pripraven za

obiskovanje sejmov; takrat pač človek noče odkladati, boji se zamuditi ugodnega trenutja! Ali hočemo biti skrbni le gledé časnega, gledé večnega zveličanja pa bomo nemarni — podobni nespametnim devicam, ki so vsled lenobe prepozno prišle k ženinovi hiši? Ah nikar, da se ne bomo kedaj britko kesali!

II.

Če danes ne storimo, kar treba v naše zveličanje, morebiti jutri ne bo več časa zato! — Onemu, ki danes zaničuje božje dobrote in milosti, jih morebiti Bog jutri ne bo več dal in tako tudi pozneje ne več. Kaj pa hoče človek storiti za svojo dušo, če mu Bog odtegne svojo pomoč? Prežalostne izgleda imamo iz starejših in novejših časov, ki nam kažejo pretresljivo resnico, da bode od Boga zapuščen in pogubljen, kedor si noče o pravem času v prid obračati božjih milosti.

Herod je želel Jezusa videti, mislil je, da bo Kristus čudeže pred njim delal. Naposled ga je res videl, ko ga je bil Pilat k njemu poslal; Kristus pred njim ni delal čudežev in tudi odgovoril mu ni nič, čeravno ga je vpraševal z mnogimi besedami. (Luk. 23, 9.) Herod ni poprej maral za Jezusove nauke in njegova dejanja; če bi bil res iz dobrega namena hotel videti čudeže, bi jih bil večkrat lahko videl in ko bi mu bilo v resnici mar za njegov nauk, bi ga bil že mnogokrat lahko slišal, saj je Jezus tri leta učil in čudeže delal. Ni zaslužil tedaj, da bi mu bil Kristus pozneje posebej čudeže skazoval in ga posebej učil. Isto tako tudi neka oseba večkrat sliši nauk, da treba se ogibati bližnje grešne priložnosti; treba pustiti ono službo, kjer skoro vsaki dan pride v smrtne grehe — vsled slabega društva in slabega znanja: in vendar ne uboga, ne stori tega. Bog raznovrstno opominja in kliče, a ker se ne zmeni o pravem času za njegov glas, ostane v grehu in v nespokornosti. In to je pač huda, velika kazen za grešnika!

Pa recimo, da bi Bog nikedar prav ne zapustil grešnika — božje usmiljenje je neskončno; vendar se bodo javaljne spreobrnil ti, ki pokoro odkladajo. In zakaj ne? Zato, ker se jim srce utrdi v slabem — postanejo trdovratni!

Ko je Noe barko delal, opominjal je ob enem tudi ljudi k poljšanju. Ali so ga pa poslušali? Niso se zmenili niti za Neotov izgled niti za njegove nauke, marveč dalje so noreli v veselicah in hudobijah. Imeli so vse Noetovo govorjenje le za pravljico; in to sto let dolgo, dokler je Noe barko delal. Ko je slednjič ta čas pre-

tekel, dal je res Bog tako povodenj, da je vse zalila. Potlej je bilo že prepozno in bili so vsi potopljeni. — Tudi Lot je gotovo opominjal Sodomece. Saj je dejal svojim zetoma: *Gospod bo pokončal to mesto*. In, kaj je pomagalo vse Lotovo prizadevanje? *Zdel se jima je, da se norčuje*. (I. Moz. 19, 14.) Isto vidimo tudi pri Faraonu. Zadelo ga je toliko nesreč: lahko bi bil spoznal, da je to Gospodova moč; a ni se zgodilo. Ostal je trdovraten! Naposled je žalostno končal v morji — on in vsi njegovi vojščaki.

Tako se bode tudi marsikateremu grešniku zgodilo. *Iskali me boste, pa me ne boste našli*, pravi Kristus v sv. evangeliji (Jan. 7, 37.) To ni veljalo le judom, ampak vsakemu grešniku, ki je v svojem življenji božje milosti zaničeval. Ker sem klical in niste hoteli, se bom tudi jaz smejal pri vašem pogubljenji (Preg. 1, 24). Tako se utegne zgoditi trdovratnemu.

Kaj storiti, da bomo odšli tej veliki nesreči? — Nikar ne zaničujmo božjih milosti in dobrot! Bog šteje grehe in gnade! Bog je prizanesljiv, a ne vemo koliko časa. Čaka nas, ponuja nam milosti; a ker je naše življenje omejeno, ne vemo, kako dolgo bo čakal; ker nam je odločena le gotova mera milosti, ne vemo, katera bode zadnja. Če pa celo zadnjo zamudimo, je vse zamujeno. Ne dajmo se toraj zaslepiti. Ubogajmo Gospoda, ko nas kliče po ustih naših predstojnikov, učencikov, pridigarjev. Ubogajmo ga hitro! Dobro si zapomnimo za vsako pridigo, za vsaki nauk te dve besedi: danes — jutri! Danes še hočem storiti — kar je treba za mojo dušo; jutri bi bilo morda prepozno! Taka pridiga jih je že mnogo pripravila v nebesa; a mnogo jih je že pogubila lenoba in nemarno odlašanje. Poslušajmo božjo besedo, obračajmo jo vselej na-se: skrbimo, da nam bo v dušni prid. Nikar se ne mudimo, ne izgovarjajmo se, ne odlašajmo, ne odkladajmo pokore, spreobrnjenja, poboljšanja: *Danes, ko slišite njegov glas, nikar ne zakrknite svojega srca*. (Ps. 94, 8.) Amen.

S. P—v.

2. Spolnui svoje dolžnosti.

Devolj ti je moja milost, ker moč se v slabosti popolnoma skaže.

II. Kor. 1, 9.

V današnjem nedeljskem listu smo slišali, kako se apostelj Pavel hvali z različnim trpljenjem, katero je trpel zavoljo Jezusa in se hvali

tudi z milostmi, s katerimi ga je Jezus Kristus že tû na zemlji obdaroval zaradi te ljubezni do njega, tako, da mu je dal celó v nebesa pogledati. Sevêda se apostelj očitno ne hvali zavoljo tega, ko da bi bil častilakomen; ne tako, ampak vsa to našteva on zato, da bi s tem pokazal, kaj in koliko zamore človek pretrpeti, ako trpi iz ljubezni do Jezusa; zato piše tako, da bi svoje bralce, nas svoje sobrate, vnel k enako veselemu trpljenju za Jezusa, ter da bi pokazal plačilo, ki čaka na dan povračila one, ki Jezusa ljubijo v resnici.

To trpljenje Pavlovo je bilo v resnici veliko; in ako to čudopolno njegovo trpljenje premišljujemo in se ob enem ozremo na svoje delovanje, svoje trpljenje, katero trpimo iz ljubezni do Jezusa; ali se nam ne bode nekako milo storilo pri spominu, da je naše trpljenje v primeri s Pavlovim komaj trpljenje imenovati? Ali se nas ne bode nehote polastil nek strah, da se bomo mi le težko zveličali, ako je k zveličanju potrebno toliko trpljenja?

Ali, predragi v Gospodu! ne vstrašimo se, ko beremo in slišimo o tolikem trpljenji; sv. Pavel nam po Jezusovem nauku v teh besedah razodeva le moč božjo, ki pomaga tudi toliko trpljenje prenesti; nikakor pa nam s temi besedami ne govori, da le toliko trpljenje pripelje v nebesa, ne pa tudi kako bolj majhno; in v tolažbo in veselje nam vsem hočem danes govoriti o veseli stvari, namreč o lahkem potu našega zveličanja ter pojasniti vam resnico: da nas ne bodo zveličala le čudopolna trpljenja, ampak tudi navadna opravila, ako jih bodemo opravljali v pravem duhu.

Mnogokrati, ko sem govoril o našem zveličanju, sem se oziral le bolj na one svetnike, ki so se po junaških čednostih zveličali, po čednostih, katere občudujemo in kakoršnih si ne more nihče pridobiti brez posebne milosti božje. Danes vam hočem pot do zveličanja pokazati od druge strani ter vam pokazati po sv. pismu in po življenji svetnikov, da tudi majhna, navadna, na prvi pogled neznatna opravila, ako so prav opravljena, imajo pred Bogom veljavo in obljubo večnega plačila.

1. V prvo, rekel sem, hočem dokazati to resnico iz sv. pisma, tedaj iz najbolj zanesljivega vira; in v ta namen vas opomnim besed, katere govori Modri v bukvah „Pregovorov“ (XXXI), ondi nam opisuje in hvali sv. Duh *močno ženo*, t. j. v čednosti močno, pobožno ženo. Iz teh besedi sv. Duha bomo spoznali, kako se mora vesti dobra žena, da zasluži imenovana biti „močna“ — pobožna; ob enem

bodemo pa tudi spoznali, katere lastnosti mora človek sploh imeti, ki želi prištet biti pobožnim in pravičnim.

Tako-le govori sv. Duh: *Žena, ki se Boga boji, bo hvaljena* (v. 30.); zdaj pa našteva, kako kaže „močna“ — pobožna žena ta strah božji in s čem si zasluži tako hvalo: *Ona svoja usta odpera modrosti in postava milosti je na nje jeziku* (v. 26.), t. j. ona ni jezična in blebetava; kar koli govori, je primerno in podučivno, tudi ne ukazuje trdo in srdito, ampak rahlo in pohlevno, kakor se spodobi; *ona pregleduje pota svoje hiše in ne je kruha brez dela* (v. 27.), t. j. ona gleda na svoje posle, jih k delu priganja, pa tudi sama dela z njimi, da ne je zastonj; *ona steguje svojo roko po težkih rečeh, in njeni prsti prijemajo vreteno* (v. 19.); *ne boji se za svojo hišo snežnega mraza, zakaj vsi njeni domači imajo dvojno oblačilo* (v. 21.); *odeje si napravlja* (v. 22.); *dela tanko platno in prodaja* (v. 24.); *ter si poišče volne in prediva, in dela po umetnosti svojih rok* (v. 13.), t. j. dela s pridnimi urnimi rokami, da jej gre od rok; *še po noči vstaja in daje pridobitka svojim domačim, jedi svojim deklam* (v. 15.), t. j. da ne zamudi nič časa pri delu, še pred dnevom daje družini jesti, kar si je s pridnostjo pridobila; *ogleda njivo in jo kupi* (v. 16.), t. j. ona gleda in se trudi, da bi si še več polja pridobila in si ga res prikupi z zaslužkom svojih rok; *svojo roko odpera ubogemu in svoje dlani steguje proti potrebnemu* (v. 20.), t. j. ona je usmiljena do ubogih ter jim rada pomaga, kjer more; *njeni otroci se vzdigujejo in jo blagrujejo, tudi njen mož jo hvali* (v. 28.); in *sloveč je njen mož, kadar sedi z deželnimi svetovalci* (v. 23.), t. j. lep red in premožnost pri hiši, ki se gospodinji pripisuje, še možu daje večo veljavo; *srce njegovega moža se na njo zanaša* (v. 11.); in *ona mu skazuje dobro in ne hudega vse svoje žive dni* (v. 12.). Tako opisuje Modri pobožno ženo, in potem, ko je naštel vse njene lastnosti, reče slednjič: *Veliko hčer je nabralo bogastvo, ti si vse preseгла* (v. 29).

Ta popis pobožne žene v sv. pismu pa ne velja le ženi, ampak slehernemu človeku, ki hoče pri Bogu všteti biti v vrsto pobožnih. Ali so pa mar te čednosti kakšne posebne, Bog vedi, kake junaške čednosti? Le premislimo jih, pa bodemo spoznali, da so te čednosti le bolj navadne, vsakdanje, take, ki jih sleherni človek že itak mora imeti v svojem srcu in v svojem obnašanji, če hoče srečen biti tu na zemlji.

Pobožna žena, pravi sv. Duh, je tista, ki se Boga boji, ki moža ljubi, ki za otroci in za družino pogleduje, ter jim sama daje lep zgled, ki skuša pridobivati in ne zapravljati, in ki od tega tudi ubogim

deli. Vidite! to so pač reči in lastnosti, brez katerih človek ne more mirno in veselo živeti; in glejte! sv. Duh sam pravi, da ni Bogu nič bolj dopadljivo, kakor tako življenje; saj pravi o taki ženi, da je *ona vse druge preseгла*. S čem toraj je ta svetopisemska pobožna žena prekosila vse svoje vrstnice? Mar z junaškimi deli? O, kaj še! ampak edino s tem, da je vestno spolnovala svoje dolžnosti do Boga in do svoje družine.

Poglejte, predragi v Gospodu! kako lepa in kako lahka je pot do sreče, do časne in večne; in ta se imenuje: Spolnuij dolžnosti svojega stanu!

Zvesto toraj spolnujmo vsi skupaj in sleherni za-sé dolžnosti svojega stanu, dolžnosti do duše in telesa, do Boga in do bližnjega in — po časni sreči nam bode zavoljo njih prisijala nova, večna sreča, nebesa bodo naša.

2. Ko vidimo po besedah sv. pisma, kako lepa in lahka je pot do zveličanja, ki obstoji le v vestnem spolnovanji stanovskih dolžnosti, hočem vam pa še v zgledih, in sicer po življenji svetnikov pokazati, da se je že marsikateri zveličal po takem potu, ki ni storil ravno kaj posebnega in junaškega v svojem življenji, ampak je le vestno spolnoval dolžnosti, ki jih je imel po svojem stanu.

Tak pobožen je bil kmet sv. Izidor; kako je prišel v nebesa? „Moli in delaj!“ je mislil in govoril; in po tem je opravljal redno svojo vsakdanjo jutranjo molitev, in o nedeljah in praznikih je hodil redno k službi božji; delavni dan pa je obračal v pridno delo z voljo in potrpežljivostjo. Glejte! to ni bilo nič ravno posebnega, junaškega; in — zveličal se je. — Tako beremo od sv. Baldomira, kovača, da je živel v strahu božjem, veselo in pridno delal ter imel navado pri težkem delu zdihovati pri posameznih udarcih: „V imenu Gospodovem!“ — Sv. Klimak je bil samostanski kuhar; vsaki dan je imel napraviti kosilo še več ko 200 ljudem; in vprašan, ali ni mar katerikrat nevoljen pri velikem svojem delu, je odgovoril: Nikdar! kajti vedno si mislim, da kuham za Boga, saj Jezus Kristus pravi: *Karkoli ste kateremu teh mojih najmanjših storili, ste meni storili.* (Mat. 25. 40.) — Sv. Vinok bil je mlinar; moral je z roko mleti; težko delo! In kaj stori? Voljno se udá svojemu delu in pri delu ter pred in po delu pridno moli in — lahko ter veselo je mlel in kamen vrtil. — Sv. Homobon je bil kupec; in kako je živel? Razun tega, da je pridno molil se je varoval, da ni goljufal in tudi prevelikega dobička ni iskal; blaga ni precenil in zraven se ni rotil in priduševal, ne lagal. — Sv. Arnold je bil godec, ki je sosebno

dobro igral na citre; na dvor kralja Karola Velikega pride; in kako živi v tem nevarnem stanu? Sramožljiv je bil in pobožen. — Še enega naj vam imenujem, in sicer sv. Vendelina, ta je bil pastirček. Na svojem potovanji iz Rima proti svojemu domu na Škotskem si prosi milodarov, da se preživi. Nekdo ga okrega, rekoč: „Delaj, delaj, kaj bi beračil! Ako hočeš, pasi mojo živino.“ — „Hočem!“ odgovori in vstopi v službo za pastirja. In kako živi v tej revni službi? Pridno in skrbno pase svojo čedo in moli ali bere na paši; z razuzdanimi pastirji se ni pečal, ko je opazil njihovo razuzdano življenje.

Vidite, predragi v Gospodu! tako so živeli ti svetniki, in takih zgledeov bi vam zamogel še mnogo naštet; pa naj nam ti zadostujejo. Tu ni govorjenja o nobenih posebnih in junaških dejanjih, ampak v njihovem blagem življenji le vidimo, da so ti in drugi tem enaki le varovali se greha in zraven vestno spolnovali dolžnosti svojega stanu. Vidimo toraj, da zveličati zamorejo ne le nenavadna ostra pokorila in junaška dejanja, ampak tudi navadna vsakdanja opravila, kakor kladivo, kuhavnica, pastirska palica itd., ako jih obrača človek po svoji dolžnosti Bogu v čast.

„Moli in delaj!“ naj bode toraj tvoje sveto geslo. o kristijan! V molitvi daruj vsa svoja dela in opravila Bogu, in — lepo bodeš spolnoval svoje dolžnosti. *Prosimo vas, bratje! da . . . se bote držali svojega opravila, in delali s svojimi rokami . . . ; in da bote pošteno živeli* (I. Tes. 4, 11.); in sv. Jeronim pravi: *Vsaki dan daruj Bogu svoje delo, s tem, da mu zagotavljaš, da mu hočeš v vsem pokoren biti, kar ti nalaga tvoj stan. Stori tako vsako jutro in ponovi to darovanje večkrat na dan. Po takem ravnanji se boš v svojem življenji razodeval kristijana.* (Ad Dam. Pap. serm. 24.)

Pravi „kristijan“ tedaj je po besedah sv. pisma in sv. Jeronima oni, ki vestno in povoljno spolnuje svoje dolžnosti v svojem bodi-si katerem koli stanu. Naj so pa dolžnosti našega stanu težke, vendar niso pretežke nikomur, ker Bog ne naklada nikomur večega bremena, kakor tako, katero zamore zmagovati. Moli in delaj! in — nebesa bodeš imel na zemlji, nebesa v večnosti. Vestno spolnovanje svojih dolžnosti po svojem stanu in vestno spolnovanje božjih zapovedi ste dve sestri, ki ena drugo podpirate na potu proti nebesom, dokler nas ne privedete v nebesa.

Nek krojač iz Jezusove družbe poprosi na smrtni postelji šivanko; in ko mu jo podajo, pravi: „Ta šivanka mi bode ključ do

nebes“. „Zakaj?“ prašajo okoli stoječi in umirajoči odgovori: „Kolikorkrat sem to šivanko rabil, rabil sem jo Bogu v čast; in kolikorkrat sem ž njo delal kako oblačilo, imel sem pred očmi Kristusa in delal sem veselo, ko da bi bil pripravljaj Jezusu obleko.“ In tako skrbi, predragi! tudi ti, da te bode tvoje orodje, ki ga rabiš pri svojih stanovskih opravilih, veselilo na zadnjo urò, da ti bode zlat ključ — pozlačen v goreči molitvi in v dela znoju — ki ti bodo gotovo odprl nebeška vrata. Amen.

Janez Kobilica.

Apologetični razgovori.

II.

Quamquam haec inconcussa fide teneo,
tamen, quia cognitione nondum teneo,
ita quaeram, quasi omnia incerta sint.

August. lib. arb. II. 2.

Že navedene besede velikega cerkvenega učenika naznanjajo, da se bomo pečali v tem razgovoru z ravno isto tvarino, kakor v prvem: z dvomom. Zdelo se mi je prav naravno začeti z onim dušnim delovanjem, ki vodi na tako različne strani: enega vodi v največo nesrečo — v nejevero, v popolni skepticizem in ateizem, druge pa vodi do globokega, temeljitega in neprecenljivega spoznavanja, do vednosti, učenosti in h krati tudi k ponižni veri. Zdelo se mi je potrebno najprej sporazumeti se z onimi tovariši, ki so pripravljani spremljevati me v prijaznih razgovorih, med tem ko se bomo sprehajali na prijetnih livadah modroslovnih in bogoslovnih, sporazumeti se o glavnih načelih, recimo o potih, po katerih se bomo sprehajali. Pa tudi zaradi tega se mi je zdelo potrebno označiti to čudovito delovanje človeškegu uma, ki mu pravimo dvom, da ne bom dal komu povoda sumničiti to naše raziskovanje. Ako namreč kdaj dvomim, hočem tako dvomiti, kakor mi dovoljeva stroga pamet.

Kako pa dovoljeva stroga pamet? — Stroga pamet ne dovoljeva dvomu pokončati vsega spoznavanja, kakor pokonča splošni dvom v resnici. Kajti nazadnje pridemo do prašanja: Ali dvomiš tudi o tem, jeli res dvomiš? Ako je vse dvomljivo, potem tudi ni gotovo, da dvomiš — in kaj hočeš s takim negotovim dvomom? — Na ta način smo spoznali zadnjič, da po pameti se ne smé toliko dvomiti, kolikor je sploh mogoče, n. pr.: mogoče je dvomiti, ali res sedaj pišem, ali ne, kajti mnogokrat se mi sanja, da pišem, ko vendar res ne pišem. Morebiti je to, kar imenujem peró, samo halucinacija in je samo v mojih možganih; kdo mi je porok, da je to istinito peró? — Kaj ne, tako dvomljenje obsoja samo sebe in zaradi tega smo zadnjič prišli do zaključka: Dvomiti sicer zamoremo o vsem, toda ne

smemo. Kdor hoče namreč kaj spoznavati, oni mora spoznanje sprejeti, ne pa odbijati. Ako hočeš spoznati, kake barve da je ta papir, moraš dopustiti, da naj bode bel in ne smeš v mislih pritiskati dvoma: kaj pa, ako to ni res, — ako je črn? — Takega dvoma tedaj ne dovoljeva stroga pamet, pač pa dovoljeva dvomiti drugače in to bi ti rad do dobrega razkazal, dragi mi tovariš! Recimo, da najdem v kaki matematični knjigi precej obširen in zapleten dokaz. Stavek, katerega pisatelj dokazuje, mi dosedaj še ni bil znan; preberem in ogledam ga tedaj pred vsem drugim; ko ga razumem, lahko dvomim, je li resničen, češ — „pisatelj se lahko moti: dovolj je, da dvomim; čemu vrjeti vsakemu črkarju?“ Lahko si pa tudi mislim: „dobro, verjamem in pripoznam, da je tako; saj matematik nima nobenega vzroka, zakaj bi zaradi kakega matematičnega domišljevanja lagal. Toda jaz ne vem in ne spoznam, zakaj da je tako. Samo stavek slišati mi ne pomaga dosti, jaz hočem razloge vedeti, potem bom še le resnico spoznal!“ — Prašam, ali zadnji ta človek dvomi? Dvomi, toda vse drugače, kakor prvi. Ko bi dvomil ne, bi ne iskal razlogov; a on dvomi samo — da tako rečem — pogojno inicer tako-le: Jaz verjamem, da je to resnica, toda mislimo si, da ni gotovo, — kako se da to izpričati in dokazati? — Tako začne iskati razlogov za ono resnico, katero je poprej samo v veri sprejel. In to je pametno! kajti prvič veleva zdrava pamet, da verjamemo poštenemu človeku, toliko bolj poštenemu, izvedenemu možu — učenjaku. Drugič pa mi veleva pamet, da naj se tudi sam prepričam, da naj sam spoznam resnico: spoznam pa resnico, kadar spoznam vse razloge, vse stavke, na katere se resnica opira. Pravi dvom, katerega smem imeti po pameti, se ne ustavlja nobeni resnici in nobenemu spoznanju, ampak le previdno hoče ravnati, ker se hoče o vsem popolno prepričati. Pravi dvom je enak kupcu, ki si je ravno kar nakupil veliko blaga. Ko ogleduje blago in se mu tu pa tam vrine misel: kaj, ako je blago goljufno, slabo, nič vredno? — on ne zavrže blaga meni nič tebi nič zato, ker utegne biti slabo, marveč išče čaka in se polagoma s poskušnjo prepriča, je-li res slabo. Kolika škoda bi bila, ko bi precej vse blago zavržel! — Upam, da je sedaj razvidno, kako da je prav dvomiti. Tak dvom je potreben in nobeden, ki se peča z vednostmi, ne more shajati brez njega. Ker ga rabi vednost v raziskavanji, ker je nekaka pomoč, da pridemo po pravi poti do resnice, imenujemo tak dvom metodni dvom (*dubium methodicum*).

Ako se ozremo sedaj na vero in se prašamo: se li sme in kako se sme dvomiti, moramo pripoznati, da 1. naravnost, samovoljno dvomiti o veri nikdar ne smemo, — to je razpravljal I. razgovor. 2. Smemo pa dvomiti metodno, t. j. zaradi verskega spoznanja in sicer zato, ker tak dvom ne zametuje verskega nauka, rekoč: „moredi ni resničen, tedaj ga ne pripoznavam“; marveč išče samo razlogov in dokazov, rekoč: „verujem že, da je tako, toda jaz hočem vedeti tudi, zakaj je tako in zakaj ne drugače; s samo trditvijo nisem zadovoljen“. — Ravno to nam pravi tudi zgoraj navedeni stavek sv. Avgušтина: „Akoravno trdno verujem to, vendar hočemo

tako preiskovati, kakor da bi vse bilo negotovo, zato, ker spoznal še nisem.“ Tedaj smemo tudi mi tako preiskavati, kakor da bi vse bilo negotovo in tako bomo tudi preiskovali. Razumeva se samo po sebi, da v istini ne dvomimo in se ne odpovemo veri. Kako bi sicer mogel prepričevati druge, ako bi sam dvomil? — Sedaj se mi pač ni bati, da bi me napačno kdo sodil, ako bom vsakovrstnih dvomov in pomislekov nakopičil, kot sovražni nasip proti verskim resnicam. Pokazalo se bode samo to, da stoji verska resnica na trdnih tleh in da je samo z navideznimi razlogi mogoče ugovarjati veri.

Pa poskusimo precej, so li res naša premišljevanja kaj vredna in ali zamoremo s takimi nazori o dvomu obstati pred nekaterimi ugovori. Ugovarjajo namreč, da po naši poti ne moremo priti nikdar do pravega prepričanja kajti, ako imamo kako trditev že poprej za resnično, predno preiskujemo, potem je naše preiskovanje odveč in mi slepimo le sami sebe: naši razlogi so prisiljeni, ker morajo biti taki, da se vjemajo z našo vero, sicer jih zavržemo. — Zdi se skoro, kakor da je res taka: toda — zdi se samo, zato pogledjmo! Prvič mora oni, ki ugovarja tako, pomisliti, da slepo in brez razlogov nikdo ne smé verovati in da tedaj tudi nobeden vernik ne sprejme kekega nauka, ako nima dovolj razlogov, da je resničen, akoravno ga še ne razvidi in mu ni jasno, zakaj da ne bi moglo biti tudi drugače. Ali se pride samo po eni poti do prepričanja? — Dalje je treba pomisliti, da raziskujemo razloge tako, kakor da bi vse bilo negotovo, da tedaj ni res, da bi naši razlogi bili prisiljeni, ko raziskujemo razloge; izbrati smemo samo resnično veljavne, trdne, nikakor pa ne navidezni: saj je vsakemu ugovarjalcu prosto, da nas zavrne, ako bi se hoteli res slepiti same sebe. Dostaviti smemo tudi, da ne samo ne odvrčamo nikogar, ki bi hotel natančneje prepričati se o tem, kar veruje, ampak da celó svetujemo in toplo priporočamo tako preiskovanje. Tako n. pr. naklada sv. cerkev svojim učnikom dolžnost, ne samo verovati, ampak tudi prepričati se, da so vsi njeni nauki res zapisani v sv. pismu in da se uahajajo v ustnem izročilu, — prepričati se, da je te nauke prejela od Boga. Kako pa bi mogla to zahtevati, ako bi ne marala, da naj se o veri sploh kolikor moremo prepričamo? Seveda ima sv. cerkev pri tem še nekaj drugega pred očmi. Ona je namreč prepričana, podučena in zvedena toliko, da bolj zaupa onemu nauku in onim razlogom, ki jih ima in hrani sama, kakor pa takim, ki bi si kdo napravil jih ter ž njimi pojasnoval sv. vero. V tem oziru sv. cerkev ni odveč ponižna ter pravi, da boljše vé sama, kaj da je res, kakor bodisi kateri koli posameznik. In če se kak posamezni učenjak kaj spodtika nad naukom, ki mu ne gre prav v glavo, mu pravi cerkev: Dragi moj, tega ti ne umevaš, stvar je taka-le in takó je treba umeti. — Pri vsem tem pa treba glavno pravilo imeti pred očmi: verovati se ne pravi: vedeti in vedeti ne: verovati. Kar verujemo, o tem smo prepričani, da je razodel isto Bog, toda, zakaj da je verski nauk ravno tak in ne drugačen, tega ne bomo nikdar popolno spoznali. *Fides est argumentum rerum non apparentium.*

A še nekaj bolj izdatnega bi nam utegnili nasprotniki ugovarjati. „Kaj pa, ako ni dovoljeno naravnost dvomiti katoličanu, kaj pa naj rečemo o protestantih in drugih krivovercih, ki so v svoji krivi veri? Ali tudi oni ne smejo dvomiti? Ako veljajo za vse enake postave, ne smeli bi dvomiti tudi oni ne in tedaj jim je za vselej zaprta pot v pravo katoliško cerkev in morali bodo zmerom ostati v svoji zmoti.“ — No, le pomirimo se; ugovor ta ni tako hud, kakor bi kdo sodil. Naj bode drugoverec še tako goriko udan svoji krivi veri, priznati mora vsakako, da ima katoliška cerkev vendar le drugačna spričevala in drugačne dokaze o sebi, kakor jih imajo odpadniki — drugoverci. Ako mi pove kaj moj spoštovani učenik, verujem pač nekoliko lože, kakor če mi pove eden izmed njegovih malopridnih učencev, katere je učenik moral izgnati iz šole. — Potem pa se tudi ne potegujejo protestanti po načelu za svoje nauke, marveč dopuščajo vsakteremu, da si po svoji glavi vpravna svojo vero in jo sostavi, kakor sam zamore. Pač tedaj ni nobenega zadržka, zakaj da ne bi smel nekatičan dvomiti o svoji zmoti, to se pravi: zakaj da ne bi smel iskati one vere in one cerkve, ki zamore potolažiti vse dvome.

Morebiti bi se dalo še kaj ugovarjati, kakor gotovo še bolj zagovarjati, toda bojimo se, da bi kak častiti tovariš bil se že utrudil z dvomi. Vsakterega je že učila skušnja, da je v dvomu biti silno mučno; kakor da bi dušo nam trgali v kose, tako se nam zdi, kader jo mučijo dvomi. Že to nam pravi, da ni naravno ali naravi naši koristno, dvomiti. Narava sama nas sili, da se dvomov znebimo, čem preje se znebiti moremo. Vendar pa se jih popolnoma niti v veri niti v drugem mišljenji svojem znebiti ne moremo. Kakor piš potegne včasih mimo dušnega okna našega dvom tudi o takih stvareh, katere se nam sicer zde gotove, ko luč v belem dnevu. Tak mimogredoči dvom ne premeni mnogo našega mišljenja in spoznavanja ter tudi ni oni dvom, o katerem sem govoril. V veri imamo mnogokrat take dvome in ako se ne pomudimo v njih, niso niti slabi niti dobri. Skoro da bi jih smeli imenovati koristne za one, ki jih znajo prav rabiti. Vzbujajo nas, da bolj prevdarjamo in temeljiteje preišljujemo; ako jih odločno zavračamo s svojo voljo, nam dajo priliko vaditi se v zatajevanji, v ljubezni božji, učijo nas uklanjati um svoj v „pokorščini Kristusu“. — A če se dvom vgnjezdi globoko v duši, da v njej vlada in mišljenje vodi, da se polasti vsakega spoznanja: tak stalen dvom je naši pameti silno škodljiv; on pokonča spoznavanje — kaj neki vé človek, ki zmerom dvomi? — pokončava najlepša čustva in zlasti verski dvomi morijo dušno življenje — vero: prava vera namreč je najlepši cvet dušnega življenja, kakor nas uči lastna skušnja in zgodovina. — O tem zadnjem, stalnem dvomu ali dvomljenji sem govoril in sicer gledé katoliške vere. Pokazal sem od kod ta dvom izvira in kaj je misliti o njem: je li dovoljen in pameten, ali ne. Razvideli smo, da katoličan greši, ako o svoji veri dvomi.

Ko smo dovolj pretresli suho teorijo o dvomih, oglejmo si še nekoliko praktično stran — djansko življenje. Stroga pamet in tudi naša katoliška vera niste prijazni dvomom ali vsakdanji človek, re-

cimo: lahkoživec in pa napuhnjeneč, se ne brigata dosti za to nemilost in rabita dvom prav pogostoma in tudi vspešno. Dandanes razjeda verski dvom, pa tudi pretirani modroslovni dvom, katoliško prepričanje, mišljenje in delovanje prav do kosti. Išči, povej mi, dragi moj: kje je vernost trdna in sveta, živa in krepka, kje? Dvom je vernosti razerpal srce in zato mora vernost umirati. Prav za prav je pa dvom le služiti moral dvema drugima gospodarjema, ki vladata dandanes neomejeno svet. Prvi vladar je pohlep po samostojnosti, s pravim svojim imenom: napuh. Nekatero resnice, katere nam naznanja pamet, niso samo za pamet, ampak hočejo imeti nekako veljavo za celega človeka: to so npravne resnice in pa tudi nekatere teoretične, n. pr. da je Bog, da je človeška duša neumrjoča. Take resnice hočejo vladati nad nami in imeti popolno oblast: človek naj bi jih pripoznal in se jim klanjal. A tako gladko ne poteče navadno pravda med resnico in človekom; človek ima namreč jako spretnega advokata in to je njegov ponos ali boljše — napuh, ki se bori za popolno svobodo njegovo. Dobljena bi bila napuhova pravda takrat, kadar bi človek to storil vselej, kar mu pride ravno na misel, ali kamor ga vleče kateri koli nagon. To bi bila svoboda. Zato spodbija napuh vse one resnice, ki mu niso po volji in ker se resnica kar sama ne dá spraviti s pota, mora na pomoč priti dvom, ki se tako dolgo zaletava ob ono podlago, na kateri je resnica, da se nazadnje podere cela zidava, — volja, napuh nimata več nikakih vezi na sebi in človek je samostojen.

Še nekomu drugemu mora pokoren biti dvom in tisti je: lahkomišljenost in pohlep po vživanji. Lahkomišljenost in spoznavanje resnice se nikakor ne vjemata: pohlep po vživanji je pa tudi zagrizen sovražnik onim resnim in strogim resnicam, ki hočejo krepko krotiti vsako vživanje. Pohlep po vživanji pokliče najprej na pomoč lahkomišljenost, da ob veljavo pripravi resnobne resnice; oba pa vzameta v službo dvom in ta je silno priden delavec. Pohlepu napravi kmalu tako gladko pot, da ni kar nobenega spodtikljeja: ne vesti, ne nekdanjih materinih naukov — — ničesa ni, vse je razdrobil dvom. — Toda tak dvom — žalostna mu majka! Sv. Pavla besede ga zadevajo: *Quid non est ex fide, peccatum est.*

Dr. Fr. Lampe.

Homiletična zrna.

Prilike Gospodove.

18. Krivični hišnik. (Luk. 16, 1—9.)

Prilika, ki smo jo v prejšnji številki obravnavali, ima namen nas učiti tisto modrost, ki se kaže v tem, da se o pravem času preskrbimo z vsem, kar potrebujemo v zadobljenje večnega življenja.

Tudi pričujoča prilika ima enak namen ter nas podučí v posebnem zgledu, kako si najlože zagotovimo sprejem v nebeško veselje ali — da govorim z nekim odmevom iz prejšnje prilike — kako si naj preskrbimo potrebnega olja za svetilnice. Tudi tukaj se nam priporoča modrost, pa še več — neka zvičajnost, prekanjenost, ki naj bi jo dobri tako kazali v dobrem, kakor jo *otroci teme* kažejo v hudem. Priporoča se prav razumno in živo znani opomin: od hudobnih se učimo!

Ker ima prilika tudi sicer toliko podučnega v sebi, si jo razložimo po vrsti v treh oddelkih: *a)* Bogatin pokliče hišnika na odgovor, *b)* krivični hišnik si zvito pomaga iz zadrege, *c)* Gospod hvali hišnikovo modrost.

I. Bil je neki bogat človek, kateri je imel hišnika in ta je bil obdolžen pred njim, kakor da bi bil zapravljajal njegovo premoženje.

„Bogati človek“ je Bog. Bog je neizmerno bogat sam v sebi, ker ima vse popolnosti v brezkraini meri; pa tudi, kar je zunaj njega, je vse njegovo, nebesa in svet in vse, kar je v njih, je njegova lastina. Njemu toraj mora biti vse pokorno, njemu vse služiti.

„Hišnik“ je sleherni človek. Vsak človek, naj bo še tako imeniten, je le začasni oskrbnik tega, kar na zemlji „svoje“ imenuje; nihče ni sam svoj gospod, ampak v službi nebeškega Kralja. Od njega je vse prejel, mora pa tudi vse po njegovi volji obračati. Gorjé mu, kateri se noče podvreči Najvikšemu! Zgodilo se mu bode kakor Faraonu, ki je v svoji predrznosti bogokletno rekel: *Kedo je Gospod, da bi njegov glas poslušal? Ne poznam Gospoda!* (II. Moz. 5, 2.) Predrzneža in njegovo vojsko je požrlo Rudeče morje.

„Premoženje“ pomeni vse, kar smo in kar imamo, to so — telesni darovi: zdravje, moč, krepki udje; časne dobrote v olajšavo našega življenja: stan, čast, dobro ime, veselje, posestvo; dušni darovi: um, spomin, domišljija, spretnost; nadnatorni darovi: sv. katoliška vera, sv. zakramenti in sploh vse milosti in pripomočki za naše zveličanje. Vse to, in kar bi se še dalo naštetí, imamo od Boga. *Kaj pa imaš, kar bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?* tako resnobno vpraša sv. Pavel (I. Kor. 4, 7).

„Bil je obdolžen pred njim, kakor da bi zapravljajal njegovo premoženje.“ Kdo ga je „obdolžil“? Domači in tuji ljudje, ki so vedeli za njegovo hudobijo, so ga gospodu zatožili. Tudi grešnik, — nezvesti hišnik, ima veliko tožnikov: angelji, posebno njegov angelj varuh, ga bodo tožili (II. Moz. 23, 21); hudobni duh bo njegov tožnik; ljudje, reveži, vdove, sirote, ki jih je zatiral, nedolžni, ki jih je pohujšal in zapeljal, bodo zagnali zoper njega svoj glas; lastna vest je tožnica, kolikorkrat Boga razžali, in grehi, ki v nebo vpivejo (I. Moz. 4, 18). Med tem, ko se ti še v prepovedanem veselju raduješ, se je natihem osnovala zoper tebe že cela strašna zarota: nebo in zemlja, angelji in ljudje, vse stvari glasno zahtevajo maščevanje od Boga za tvoje krivice, tvoja pohujšanja... — Božje darove „zapravljati“ se pa pravi: napačno, v razžaljenje Božje jih obračati. Kolika hudobija in nebhvaležnost! Denar, zdravje, bistri um... obrača

grešnik kot sovražno orožje zoper svojega največega dobrotnika! Celu milosti božje zlorabi, ko se pri sv. maši nespodobno obnaša, sv. zakramente božjeropno sprejema . . .

In ga je poklical in mu je rekel: Kaj, to slišim o tebi? Daj odgovor od svojega hiševanja; zakaj posihmal ne boš mogel več gospodariti.

Pač je bil za nezvestega hišnika ta opomin strašen in presunljiv glas, kakor za nespametne device sporočilo: „Ženin gre, ženin gre“. — „Daj odgovor od svojega hiševanja“ pa ni tako umeti, kakor da bi se mogel krivičnik še zagovarjati ali celo izgovoriti; ne, njegova zlobnost je očitna, ker pri Bogu ni treba prič in preiskovanja, ampak zatožba je že ob enem tudi sodba in Sodnik izreče le še obsodbo: *odsihdoh ne boš mogel več gospodariti*. Vendar pa prilika v zvezi s poznejšim kaže, da se sodba ni takoj zvršila, marveč, da je hišnik še nekoliko časa imel, da je mogel še „kot hišnik“ si poskrbeti za prihodnost. Toraj je bilo vse na tem ležeče, da je še ta kratek trenutek pokazal bistrost svojega uma ter še z „gospodarjenjem“ si zagotovil srečno prihodnost: nespametne device so bile vse zbegane ter niso našle pravega pripomočka o pravem času, hišnik pa je toliko prebrisan, da ob trenutku, ko zgubi „gospodarstvo“ za ta svet, ima že prijatelje na onem, — ko pride, mu vrata niso zaprta.

Ce to obrnemo na dejansko življenje, smemo si ta klic Gospoda k odgovoru razlagati v dvojnem pomenu: večkrat nas že zdaj kliče Bog tako resno (po glasu naše vesti, po nesrečah, po misijonih . . .), da se moramo spomniti štirih poslednjih reči, ko bo konec našega zemeljskega hiševanja; zlasti bo pa nam v zadnji bolezni na uho zadonel glas: *Dajte odgovor od svojega hiševanja*, svareč nas, da naj vsaj zadnje trenutke svojega življenja prav obrnemo, svoje premoženje razdelimo po pravici in vredno prejmemo sv. zakramente. Blagor toraj vsem, ki poslušajo ta opomin v življenji, — kajti resno na štiri poslednje reči misliti pa grešiti, to ni mogoče — in srečni, kateri na zadnjo uro vse modro in prav opravijo.

II. Mislimo toraj že zdaj na tisti presunljivi trenutek, ko pojedemo na odgovor. Tudi mi bodedo v zadregi kakor oni hišnik, ki je sam pri sebi rekel: „*Kaj bom storil, ko mi gospod odvzame hiševanje? Kopati ne morem, ubogajme prositi se sramujem*“. — Kedar nam Bog odvzame hiševanje ob smrtni uri ter nas pokliče k sodbi, tedaj ne bo mogoče več kopati. Ničesar več ne bomo mogli storiti za svoje zveličanje. K spovedi ne bomo mogli več iti, da bi odpuščanje grehov zadobili; spokornih del ne bomo mogli več opravljati, da bi si časne kazni izbrisali; ravno tako nam ne bo mogoče, po čednostih in dobrih delih še kaj za nebesa si zaslužiti. O v koliki prestrašni zadregi bode takrat grešnik, ki je lahkomišljeno zapravljal dragi čas svojega življenja in kar mu je življenje ponujalo — premoženje Gospodovo! Zdaj bi rad kopal, pa ne more več, nepozno je. Na veke bo odmeval obupni glas prepoznega kesanja: *Kopati ne znam*, — ne morem na veke več! Oh, predragi, zdaj storimo kar bomo takrat želeli, da bi bili dovršili, dokler smo bili še „hišniki“

na zemlji. Zdaj kopljimo in rahljajmo zemljišče svojega sreca; izkopljimo in proč pomečimo vse kamenje greha in neutrudljivo oskrbljujmo setev čednosti in dobrih del: tukaj je čas setve, tam čas žetve.

Tudi ona druga beseda naj nam gre k srcu: *prositi me je sram!* Ali je to spoznanje kaj družega, kakor je bilo prazno prizadevanje nespametnih devic ob ženinovem prihodu? Le ta razloček je, da device so sicer še prosile svoje tovaršice, naj jim odstopijo olja, in Gospoda, naj jim odpre vrata; hišnik si pa še prositi ne upa. Ne le delati za nebesa, marveč tudi moliti ne bo več mogoče. Skušnja nam dovelj kaže, da v smrtni bolezni ni lahko moliti. Ne bom pozabil, kar mi je rekla neka pobožna gospodičina na smrtni postelji: „O gospod kaplan, kedor v zdravih dneh ni molil, v bolezni ne more!“ Rekla je pa to z utolaženim in veselim sreem, ker je ves čas veliko molila in rada k sv. maši hodila. Po smrti pa grešniku še celo nič več ne bo molitev pomagala, ne lastna ne drugih, ako pride v pekel; tudi v vicah mu lastna molitev ne bode pomagala, pač pa molitev njegovih prijateljev, ako si jih je bil v življenju pridobil. Toraj zdaj, zdaj molimo, dokler je čas, in prosimo potrebnih milosti, zlasti za stanovitnost v dobrem, ki nam je izmed vseh milosti najbolj potrebna!

Vem kaj bom storil, da me kedar sem odstavljen od hiševanja, vzamejo v svoje hiše. Tedaj je poklical vse dolžnike svojega gospoda in je rekel prvemu: „Koliko si dolžan mojemu Gospodu?“ On pa je rekel: „Sto čebrov olja.“ In mu je rekel: „Vzemi svoje pismo, vsedi se hitro in zapiši petdeset.“ Potlej je rekel družemu: „Ti pa, koliko si dolžan?“ On pa mu je rekel: „Sto starov pšenice.“ In mu reče: „Vzemi svoje pismo in zapiši osemdeset.“ — To je glavni del prilike, ki kaže izvanredno zvitost, s katero si je iz zadrege pomagal. V teh kratkih besedah nam je Izveličar prelepo opisal vse zlobno prizadevanje raznovrstnih posvetnjakov — otrók tega sveta — iz vseh časov. Zmiraj in povsod so si enaki. a) Prva lastnost jim je brezvestnost; vsak pripomoček, pravičen ali krivičen, jim je dober, da jim le pomaga namen doseči. Hišnik se posluži grde goljufije in sicer na široko in na debelo. Poklical je vse dolžnike gospodove, za zgled sta le dva navedena. Goljufija tudi ni bila majhna. Preračunimo. „Čeber“ (hebr. „bat“) drži toliko kakor grški „statér“ = 36 litrov; goljufija znaša polovico vsega dolga, toraj 1800 litrov olja (po družih, ki cenijo „bat“ na 40 litrov, celó = 2000 litrov). Posoda „stár“ (hebr. „kor“) za žito in suhe reči je bila pa še desetkrat večja; tedaj pride na 20 starov 7200 l. pšenice (ali celo 8000 l.) — b) Druga lastnost posvetnjakov je naglost in odločnost, večkrat celo predrznost. „Vsedi se hitro!“ pravi hišnik prvemu dolžniku in ga nič ne vpraša, ali hoče ali noče. In ravno ta nagla odločnost jim omogoči vspeh v najtežavnih podjetjih. c) Tretja lastnost, ki jim pa znabiti še najbolj pomaga do vspeha, je občudovanja vredna edinost med njimi. Če se tudi kaj spreje med seboj, hitro so si spet dobri, če je treba kaj velicega doseči, kar koristi njihovim namenom: Pilat in Herod si postaneta ta hip prijatelja. Ker je bil hišnik krivičnik že po zapravljanji tujega blaga, je gotovo tudi takim

posojeval gospodovo premoženje, kateri so bili njemu podobni; zato so zdaj vsi po vrsti tako hitro edini v goljufiji. — Da, da od nasprotnikov se imamo katoličani veliko učiti. In prav zaradi tega tolikanj potrebnega nauka nam je Jezus povedal to priliko, ki se konča z besedami:

III. *In gospod je hvalil krivičnega hišnika, da je bil modro storil; zakaj otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu, kakor otroci luči.* Beseda „gospod“ tukaj ne pomeni Jezusa, ampak pohvala ta je iz ust „bogatega moža“ in s celo priliko v tesni zvezi. Lahko je razvidno, da gospod ne hvali hišnika zaradi goljufije in krivice, ker tako bi sam zoper sebe govoril, in goljufijo zagovarjati bi se reklo, ves evangelij na glavo postaviti. S tem nikakor noče pohvaliti dejanja samega, ampak le „modrost“ hišnikovo, ki se kaže v takem vedenju, in pa to njegovo prekanjenost, da si je znal tako vrlo dobro pomagati iz zadrege in srečno prihodnost si zagotoviti. Ob enem ima pa ta pohvala tudi prav pikro očitanje za dobre, za otroke luči, saj ravno v ta namen je povedana ta prilika, da dobre prav občutno pokrega.

Primerjajmo zdaj obnašanje dobrih kristijanov vedenju posvetnjakov, kakor smo ga prej opisali. V tem so seveda „otroci luči“ vse hvale vredni, da so vestni in se vsake krivice varujejo. In ravno vsled tega, ker hodijo po poti resnice in pravice, bi lahko povsod zmagovali, ko bi bili še tako modri in previdni, kakor so „otroci tega sveta“. — Koliko najdeš katoličanov, da bi bili v premagovanju svojih strasti, v posvečevanju svojega srea, v napredovanju v čednostih in dobrih delih ter sploh v delovanju za nebesa tako urni, tako odločni, tako podvzetni, trudoljubni, stalni in silni, kakor so posvetnjaki v svojih posvetnih naporih, v svetnem in strastnem vživanju in pridobivanju. Le-ti si glavo ubijajo, delajo in se trudijo noč in dan, zgodaj in pozno, v vročini in v mrazu; nikdar in nikjer si ne dajo počitka in miru; misel na posvetno srečo, katero menijo doseči, jih povsod spremlja in nikjer ne zapusti. Kako malo pa je katoličanov, da bi bili res „lačni in žejni krščanske pravice“, da bi si za nebesa „silo delali“! In kje je tista edinstvo med katoliškimi kristijani, katero vidimo med našimi nasprotniki... Le berite brezverske in krivoverske časnike in knjige, poslušajte govore v nasprotnem taboru, in videli boste, kako vse za eno vrh vleče, kako vse na eno stran, po eni cesti hiti, — po tisti poti, o kateri Gospod pravi, da je široka in da se jih silno veliko po njej drvi; potlej se pa ozirajte v naš tabor, koliko je bojzaljivcev, ki se s trojno ključavnico zapirajo, boječ se boja in javnosti; koliko je omahljivcev in celo izdajic; malenkostne razlike v mislih in namerah nas večkrat ločijo, da smo, vsaki zase bolj ali manj izvrstni, vsi skupaj pa zato ne moremo sovražnikom nasproti pokazati zaželenega vspeha, ker si le preradi narejamo vsak zase trdnjavo vojskujoč se na svojo roko. — Morebiti mi bo kdo očital, da prehudo sodim; a poglejte na dejanske razmere: ali ne bi stokrat boljše stalo katoliško časništvo, ko bi vsak svojo dolžnost spolnil? ali bi ne bila naša odgoja na vse drugačnih nogah, ko bi

bili katoličani povsod in vselej edini? ali bi ne bilo sto in sto reči v boljšem stanju, ko bi krepko delali z združenimi močmi? O, prilika ta je prav sedanjemu času umerjena.

Jezus Kristus jej pristavi še opomin: *In jaz vam povem: Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večna prebivališča!* — Beseda „mamon“ pomeni bogastvo, zaklad, sploh — denar. Krivični mamon se imenuje denar zato, ker se le prevečkrat res po krivici pridobiva in ker hrepenenje po bogastvu in bogastvo samo v razne krivičnosti zapeljuje. Krivično se imenuje bogastvo tudi zato, ker je tolikanj goljufivo; obeta veliko, srečo, veselje, zadovoljnost, prinaša pa le rado nasprotno, skrbi, nemir in obteženje srca, mnogokrat večno pogubljenje. Sv. Peter Krizolog pristavi še ta le četrti vzrok, ker žeja po zlatu in denarji ima tako strašno trinoško oblast do človeškega srca, da je treba prav velike dušne moči, da ga ta želja ne omami na veliko škodo drugim blažjim čutilom. Bogastvo ima toraj zmiraj nekaj nevarnega v sebi, nikjer ni brez strupa. Modri in previdni toraj bodimo in kakor čebelica nanaša v svoje stanovanje sladke strdi, ki jo je tudi po strupenih cvetlicah nabirala, nabirajmo si pridno, dokler je čas, izmed strupa, ki ga v sebi krije krivični mamon, obilno sadu za večno življenje. — Kako pa? Prijatelje za nebeška prebivališča si delamo najprej, ako marljivo reveže podpiramo. Če tudi so nam večkrat zoperni in nehvaležni, Zveličar sam nam bode mesto njih hvaležni prijatelj, kakor je sam obljubil: *Karkoli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.* Tudi si prijatelje za večnost delamo s tem, ker sami sebe zatajujemo z miloščino in zasluge nabiramo. Prijatelje v nebesih si delamo, ako s svojim premoženjem krepko podpiramo katoliško stvar, kjer in kakor moremo: misijone, katoliško časnikarstvo in knjigarstvo, odgojišča . . . Saj je tudi v rokah posvetnih otrok ravno mamon najhujše orožje zoper katoliško cerkev. — Prijatelje v večnosti si delamo, ako slednjič vse svoje dušne in telesne moči — kajti vse to je naš kapital v oskrbovanje nam izročen — obračamo v slavo božjo in blagor bližnjega: mladina svoje cvetoče zdravje in svoje čile moči, gospôda svojo čast in oblast, duhovščina od Kristusa izročene zaklade nebeške, učenjaki svojo učenost in vedo, posli in delavci delo svojih rok, bolniki in trpini svoje križe in težave. — Tako so ravnali največi svetniki: premoženje so razdelili med uboge, sami sebe pa Bogu darovali s svetim življenjem!

Iskrice.

Veliki apostelj sv. Pavel se je bal, da bi oskrbljevaje druge sam ne bil pogubljen. Ako tolikega svetnika to skrbi, ali mari nas ne bo? Poleg tega je pa tudi dognana, že tolikrat ponovljena resnica, da bomo le sami sebe posvečevaje tudi druge vspešno posvečevali.

Ze pred več leti se je v stolici našega cesarstva v Beču vstanovila mašniška družba s prelepim namenom, med seboj se čedalje bolj bližati in zedinjevati in osebno se po raznih pripomočkih bolj in bolj posvečevati. Upamo, da bo prečastitim gospodom naročnikom, ker ta prekornostna družba utegne premnogim še neznana biti, ustrezno, če njena pravila tudi v slovenskem prevodu naznanimo.

Pravila mašniškega društva

„Associatio perseverantia sacerdotalis“.

Ut sint unum. Joan. 17, 22.

A. Uredba, namen, zavetniki društva.

Društvu pokrovitelj je dunajski nadškof, kateri določuje kakega duhovna za predsednika.

Predsednik ima nalog, ude v družbo sprejemati, njihova imena v zapisnik zapisovati, društvo voditi in na zvonaj zastopati, sploh oskrbovati vse društvene zadeve. Ako se društvo vvede v kaki drugi škofiji, more škof za svojo škofijo odločiti voditelja tej podružnici

Društveni udje morejo biti vsi mašniki svetnega in redovniškega duhovstva,

Društvu namen je sploh mašniško posvečenje in mašniška stanovitnost, posebej pa goreče gojenje in pospeševanje pobožnosti do božjega Sreca Jezusovega, presvetega in milosti polnega središča vsemu društvu. Z le-to pobožnostjo združujejo udje sinovsko pobožnost do brezmadežne device in božje matere Marije, mogočne priprošnjice pri božjem Sreču, pa častijo sv. Jožefa, sv. aposteljna Janeza, sv. Frančiška Saleškega in sv. Janeza Nepomuškega kot društvene zavetnike, med svetimi angelji razun svojih angeljev varuhov posebej angelje svoje soseske in škofije.

B. Notranja zveza družnikov.

Za to si prizadevajo družniki po bogoljubnih vajah, ki so vravnane deloma po posebnih društvenih dolžnostih deloma po splošnjem redu mašniškega življenja.

I. Društvene dolžnosti.

1. Goreče gojenje in pospeševanje pobožnosti do presv. Sreca Jezusovega.
2. Opravljanje društvene molitve: *Pater* in *Ave* z vzdihljajem: *Jesu, mitis et humilis corde, fac cor meum secundum cor tuum.* (Tej molitvi je dodelil papež Pij IX. odpustek 300 dni).
3. Sprejem zakramenta sv. pokore, če ne vsaki teden, vendar dvakrat ali vsaj enkrat na mesec.
4. Duhovne vaje vsaj vsako tretje leto, bodisi zasebno ali skupno.
5. Namen ene sv. maše za žive in ene za mrtve društvenike vsako leto; če se to ne more zgoditi, naj se moli za žive ude rožni venec (pet skrivnosti), za mrtve officium defunetorum (en Nocturnus in Laudes). Nadalje daruje vsaki družtenik za umrlega po naznanitvi njegove smrti en dan, ki si ga poljubno izvoli, božjemu Sreču Jezusovemu vsa dobra dela in odpustke.

Nobena teh toček ne veže pod grehom.

II. Red mašniškega življenja.

1. Brevijarij je ena najvažnejših dolžnosti pa eden največjih zakladov mašnikovih: samo ob sebi se razume, da ga bodo društveniki z vso gorečnostjo opravljali, in da bi bila ta mašniška molitev prav koristna, se priporoča, moliti jo z onim namenom, ki ga društvo za vsaki dan naznanja.

Prepričani o potrebi in moči molitve bodo družniki za-se in za druge, kateri so jim izročeni v pastirsko skrb ali pa so bili izročeni, obilno molili, presveto Devico z velikim zaupanjem klicali v priprošnjo, posebno bodo molili rožni venec, po kolikor bo mogoče. Pri tem bodi omenjeno, da ima molitev tedaj še posebno moč, če se z molitvijo vred tudi težave svetega poklica in razno trpljenje življenja, ali tudi mala zatajevanja darujejo presv. Sreč Jezusovemu.

2. Premišljevanje je duhu luč, sreč skrita mana, mašniškemu življenju in delovanju blagoslovna rosa. Družniki ga bodo po moči vsaki dan opravljali, če so pa zadržani, s pogostnimi strelnimi molitvicami nadomestovali.

3. Strelne molitvice vzdržujejo dušo v blagosolni obhoji z Bogom in so posebno mašniku primerne, ki je po svoji časti Bogu tako blizo ter v svojem življenju in delovanju božje pomoči tako zelo potreben. Z ozirom na društveni namen se posebno priporočajo naslednje z odpustki obdarovane molitvice: *Spoznano, hvaležno, slavljeno, ljubljeno in poveljčevano bodi vselej in povsod božje Srce Jezusovo in prečisto Srce Marijino. Amen.* (Odp. 60 dni, enkrat na dan, Pij VII.) *Cor Jesu, suscipe et posside tota corda nostra. Immaculata Maria Virgo, fac, ut in ss. Corde Jesu corda nostra sint unita.* (Odp. 100 dni, enkrat na dan, družnikom Leo XIII.)

4. Kakor v molitvi mi govorimo z Bogom, tako v duhovnem branji govori Bog z nami. Prav posebno se to godi v branji svetega pisma, ki je res še prav posebej mašnikom namenjeno; zato naj ga udje posebno radi bero! Med mnogovrstnimi ascetičnimi deli se pred vsem priporočajo življenjepisi svetih in pobožnih mašnikov.

5. Ne le ascetično branje, tudi pravo gojenje bogoslovske vede je popolnem pripravno, poživljati mašniškega duha in blažiti srce; pa tudi za stanovsko delovanje je mašniku potrebno. Družniki toraj tudi ne bodo zanemarjali bogoslovske izobrazbe posluževaje se pripravnih knjig in časnikov.

6. Mašnik, ki sme vsaki dan Jezusa v rokah imeti in ga v svoje srce sprejeti, mora imeti prav posebno veliko, hvaležno ljubezen do Jezusa v zakramentu ljubezni, in ravno zato ga rad v cerkvi obiskovati. Društveni udje bodo to pobožnost, katero naš Gospod s preobilnimi milostmi povračuje, vsaki dan opravili, in ko bi ne mogli lahko v cerkev iti, v duhu se preselili v cerkev, da s svetimi angeli molijo Kralja angeljev ter mu po sv. angeljih svoje prošnje izročujejo.

7. Za duhovno življenje važna vaja je vsakdanje spraševanje vesti, ki ga bodo društveniki vsaki večer opravili, da si s popolnim kesom dušo očistijo grešnih madežev; kajti nihče ne vé, bode li prihodnjega dne učakal.

8. Spodobiti se, obletnico svojega mašništva obhajati s primernimi pobožnostmi.

C. Zvunanja vez društvenikov.

Eno sredstvo te zveze je društveni list „Correspondenz“, ki pospešuje tesnijo in živejšo zvezo med družniki ter dosego društvenega namena.

Drugo sredstvo zvananje zveze so konference, shodi družnikov v ta namen, da se med seboj ostrčujejo in vnamajo, pogovarjajo o koristnih rečeh, si dopovedu-

jejo svoje skušnje, se posvetujejo o važnih vprašanih pastirstva ter se spodobno razveseljujejo in razvedrujejo.

Že od kard. O. Rauscherja potrjena pravila, z novimi društvenemu namenu posebno primernimi dodatki je na novo potrdil v Beču 17. jan. 1883.

Coelestin Jos. Ganglbauer,
knezo-nadškof.

Odpustki, ki jih udje zamorejo zadobiti, so:

I. Popolni: Vsled pisma Pija IX., od 14. maja 1869: 1. Na dan vstopa, prejemši sv. zakramenta. 2. O smrtni uri, če po sprejemi sv. zakramentov, ali če jih ne morejo sprejeti le z ustmi ali vsaj v sreju kličejo presveto ime Jezus. 3. V praznik presv. Srea Jezusovega, brezmadežnega spočetja presv. Device, sv. aposteljna Janeza, sv. Frančiška Saleskega in sv. Janeza Nepomuškega, od prvih večernic prejšnjega dneva do praznikovega večera, če opravijo spoved in sv. obhajilo ter v očitni cerkvi ali kapeli molijo v namen sv. očeta. Vsled pisma Leona XIII. od 12. dec. 1882: 4. v praznik sv. Jožefa, in 5. v praznik angeljev varuhov, z enakimi pogoji. — Vsi ti odpustki se morejo tudi dušam v vicah v prid obrniti.

II. Npopolni: 100 dni (enkrat na dan), če s skesanim srcem molijo društveni molitvi: *Cor Jesu, suscipe et posside tota corda nostra* in *Immaculata Maria Virgo, fac, ut in ss. Corde Jesu corda nostra sint unita*. Tudi ta odpustek se more dušam v vicah darovati. (Pismo Leona XIII, 12. dec. 1882.)

Privilegije družnikov. 1. Privilegium altaris, kolikorokrat opravijo sv. mašo za mrtve društvenike, po pismu Pija IX. od 14. maja 1869. — 2. Dovoljenje, Matutinum in Laudes vse leto anticipirati že ob dveh, vsled pisma Leona XIII. od 12. decembra 1882.

Kakor se pri vseh zaveznikih dobiček ravna po vlogi, tako bo tudi pri tem molitvenem društvu vsak družnik, ki natančno in veselo spolnovaje pravila daje obilne vloge, sprejemal obilni sad blagoslova in milosti zase in za druge — vsled besedi sv. aposteljna: Qui parce seminat, parce et metet, qui de benedictionibus seminat, de benedictionibus et metet.

Pogled na slovstvo.

Duhovno Pastirstvo. Četerti del: zakramentali, duhovni pastir vodnik, pisarniška opravila. Slovenskim bogoslovcem in mašnikom spisal Anton Zupančič, profesor pastirstva na Ljubljanskem bogoslovnem učilišču. Z dovoljenjem prečast. knezoškofijstva. V Ljubljani 1885. Založil pisatelj, prodaja „Katoliška Bukvarna“. Osm. str. XII in 761—903.

Kolikor teže smo pričakovali kake stvari, toliko bolj se je vzradujemo, kader doide. Upam, da se bode vzradoval marsikak slovensk duhovnik, ki bode dobil v roke zadnji zvezek „Duhovnega Pastirstva“, katero je sedaj dovršeno in je kot celotno delo pred očmi slovenskega občinstva. Ker smo imeli že trikrat priliko priporočati knjigo, povdarjati, kako je važna, kazati njene prednosti: zato smemo pač sedaj o tem najkrajšem zvezku tudi krajše poročati. — Po svojem načrtu (prim. v 3. zv. str. 505) primerno obravnava zadnji zvezek na prvem mestu „zakra-

mentale ali blažila“, ki so seveda manj imenitna kakor zakramenti, vendar pa je potrebno duhovniku dobro podučnemu biti o teh svetih opravilih zato, ker so toliko pogostna. Zakramentali so troje vrste: zarotovanja, blagoslovi in posvečevanja. Ko je pisatelj govoril o bistvu in splošnih znakih zakramentalov, govori o vsaki vrsti posebej, posebno obširno o „posvečevanjih“ n. pr. sveč na praznik Marijinega očiščevanja, pepela na pepelnično sredo, palem, olja, ognja, velikonočne sveče in krstne vode, navadno posvečevanje vode — to je sploh takih, ki se izvršujejo o posebnih časih cerkvenega leta; potem pa razpravlja tudi one, ki se ne oklepajo cerkvenega leta, kakor vkladanje temeljnega kamna, posvečevanje cerkve in altarja, pokopališča, o očiščevanju in slednjič o posvečevanju zvonov.

S tem je pa končana liturgika — posvečevalna služba duhovnega pastirja in v IV. delu nam predločuje pisatelj duhovnega pastirja vodnika, ki vlada svojo čedo po oblasti, prejeti od svojega škofa, in jo vodi „do večnega cilja“. „Ker mora duhovni pastir to nalogo spolnovati ne samo v obče svoji čedi nasproti, ampak tudi nad vsakim posameznim duhovnijanom“, zato se mora razdeljevati „vladija“ v nauk „1. o duhovnem vladanji v obče in 2. o duhovnem vladanji posameznih“. Že po tej razdelitvi si lahko mislimo, kaj da obravnavajo posamezni odstavki, n. pr.: „treba je odvracati zadržke izveličanja“ (§ 223, v katerem beremo o razmeri med župnikom in duhovnim pomočnikom, kakor tudi svetno gosposko, cerkovnikom, učiteljem); „treba je podajati pomočke izveličanja“ (lepa cerkev, božja služba, šola, bratovščine in družbe, porabljevanje državljskih pravic). To stvarno podaja I. poglavje. Poglavje II. nam razlaga privatno duhovno vodstvo in sicer najprej z ozirom na njih notranje stanje in potem z ozirom na njih vnanje razmere. Tvarina je taka, kakor jo podajajo druge knjige v tem oddelku, zato je ne bomo razkladali na dolgo. Omenjamo samo, da se je pisatelj oziral, kolikor se je dalo, na dejanske razmere in da ni zašel v nepotrebno govorjenje o rečeh, ki se umevajo same po sebi. S posebno skrbjo razklada in priporoča obiskovanje bolnikov ter podaja tudi marsikak rabljiv nauk za sitne slučaje. Kako umestna je na str. 851 zbirka določil državnega zakonika o oporoki.

Konečno se srečamo še z „dodatkom“ ki je prav zlata vreden, ker obravnava „pisarniška opravila duhovnega pastirja“. Rad prepuščam sodbo o rabljivosti tega dodatka večim duhovnim pastirjem. Ako se pa spomnim, kake težave da dela začetniku župniška pisarna, moramo res hvaležni biti gosp. pisatelju za ta poduk, ki lahko namestuje celó obširne knjige, v katerih je navadno kaj malo zrna. Po splošnem navodu „o župnijskih máticah“ obravnava najprej „rojstvo in krstno knjigo“ prav temeljito, n. pr. o pozakonjenji v raznih slučajih. Da mora „poroška in mrtvaška knjiga“ tudi imeti svoje mesto v „dodatku“ se samo po sebi umeva. Nazadnje nam podaja dodatek še nekatera pravila za „izpiske iz farnih mátic“ in s tem je knjiga dovršena a. m. D. g. Kaj pametno in hvaležno delo je bilo sestaviti „stvarno“ abecedno kazalo: kako lahko jo je sedaj rabiti, ako je tudi kdo ne prečita od začetka do konca! — Zadnji ta zvezek nam tudi podaja načelno stran s kazalom in kaj primeren ter navdušen predgovor, spominjajoč se tisočletnice smrti slavnega slovenskega blagovestnika, sv. Metoda, ki je pridobil slovanske narode nebeškemu Pastirju. Tako želi tudi ta knjiga množiti čedo Kristusovo po izgledu najboljšega pastirja, gospoda Izveličarja. Enako želimo tudi mi, ki smo se veselili knjige ves čas, ko je postajala, rastle in se izvrševala, da bi množila čedo Kristusovo.

V posamnosti segati bi se reklo motiti celotni prijetni vtis, ki ga ima gotovo vsakdo, ogledovajoč debelo, 903 strani obsegajočo knjigo. O prvih dveh zvezkih je

prinašal „Slovenec“ zelo nadrobno poročevanje. Teško, da bi se to tudi s zadnjima dvema zgodilo, ker ako je dobrega odveč, ni dobro. Pač bi želeli, da bi vsak čitatelj za svojo rabo in potrebo enako pretresoval knjigo: prepričal se bode, da se tudi v pastirski vedi dá še marsikaj naučiti. In ravno zato naj bi se knjiga daleč po Slovenskem razširila, da bi jo najti bilo v knjižnici vsakega slovenskega duhovnika. Neki gospod presojevalec v „Zvonu“ je z veseljem pozdravil to knjigo tudi zato, ker imamo sedaj začetek in podlago bogoslovnemu slovenskemu slovstvu. Ako znamenja ne lažejo, smemo res nadjati se, da se bode ta stroka vednostna na slovenskih tleh kmalu razvila. Upajmo, da bode tako slovstvo blagodejno pospeševalo pravo katoliško mišljenje in življenje našega naroda. Ako na to mislimo, smemo res slavo peti gosp. pisatelju „Duhovnega Pastirstva“, ki je sicer že mnogoleten delavec na slovstvenem polju slovenskem, ki je pa s tem delom postavil stalen spominček sebi in enega izmed temeljnih kamnov bogoslovnemu slovstvu. Pač se ni bati, da bi sedaj zapustil to cvetno polje. Bog mu ga oplódi z obilnim blagoslovom!

Dr. Fr. L.

Jezičnik. Knjiga Slovenska v XIX. veku. A. — Spisal J. Marn. XXIII. leto. V Ljubljani. Natisnil in založil Jos. Rudolf Milie. 1885.

Vsem prijateljem domače slovstvene zgodovine jako prijetno letošnje novoletno darilo neutrudno delujočega našega pisatelja nam opisuje slovenskemu slovstvu nove dóbe začetnike in njih vrle učence in naslednike. Lepo vrsto bolj ali manj slovečih domačih pisateljev in pesnikov — petdeset jih je — stavi nam učeni gosp. profesor pred oči, kažoč nam slovstveno njih delovanje. Med njimi najdemo 38 duhovnikov, katerih nekateri (n. pr. M. Ravnikar, U. Jarnik, P. Dainko, V. Stanič, J. Zalokar, F. Baraga, L. Dolinar, F. Veriti, J. Ziegler, J. Holecapfel, B. Potočnik) so prav znameniti pisatelji in za domačo stvar zelo zaslužni možje. Od vsacega pisatelja izvemo najprej kaj malega iz njegovega življenja in potem se nam nastevajo vsakaterega knjižna dela v tisti vrsti, kakor so izšla. Po natančnem naslovu podaja nam nova knjiga iz posameznih spisov in pesem večje ali manjše odlomke in izvirni pisavi dotičnega pisatelja; in to brez ocene, sodbo o slovstvenem izdelku prepustivši čitatelju samemu. Pač zelo hvaležni moramo biti Slovenci marljivemu gospodu pisatelju, ker nam že lepo število lét v svojem „Jezičniku“ tako lepo in natančno opisuje delavnost in trud onih častitih naših mož, ki so z umom in peresom se borili za svetinje naroda ter toliko storili za vero in omiko slovenskega ljudstva. Jako pa nas je razveselilo, ko smo izvedeli v predgovoru, da letošnji „Jezičnik“ ni še zadnji. Gospod profesor namreč piše: „Da se sestavi spoštena književna zgodovina slovénska, treba je, da se zadéla vrzél med knjigopisjem Čopovim — na svetlo dal J. Jireček, in Costovim, priobčenim l. 1869. v Matice Slovenske Letopisu, kjer se potem zvesto nadaljuje od leta do leta. Omenjeno vrzél bi jaz rad še zagradil — vsaj po pisateljih že zamrlih — ter poslovil naposled „Jezičnik“ s Knjigo Staroslovénsko, ako mi v to ljubi Bog dá potrebnega zdravja pa dobre misli.“ — Fiat!

Nekaj malega izvodov letošnjega „Jezičnika“ je (po 60 kr.) dobiti v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

A. Z.